

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1886. Andra Kammaren. N:o 37.

Fredagen den 9 April.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes föredragningen af Stats-Utskottets Utlåtande N:o 13, angående regleringen af utgifterna under riksstatens nionde hufvudtitel.

Punkten 20, som nu i ordningen förekom,

Bifölls.

Punkten 21.

Kongl. Maj:t hade föreslagit, att å allmänna indragningsstaten måtte för år 1887 anvisas ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kunde finna godt meddela, användas till understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre, behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.

Angående understöd för år 1887 åt äldre, behöfvande folkskolelärare.

Härförutom hade uti en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 4, af Herr *J. Andersson* i Lysvik föreslagits, »att Riksdagen behagade för år 1887 anvisa ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kan finna för godt meddela, användas till understöd af högst 200 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjänst och ej ega delaktighet i pensionsinrättning».

Utskottet hemställde att, utan afseende å Herr *J. Anderssons* i Lysvik motion, å allmänna indragningsstaten måtte för år 1887 anvisas ett anslag af 10,000 kronor, att enligt de närmare bestämmelser, Kongl. Maj:t kunde finna godt meddela, användas till understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867.

Angående
understöd
för år 1887
åt äldre, be-
höfvande folk-
skolelärare.

(Forts.)

Herr Andersson i Lysvik anförde: Syftemålet med min motion i denna fråga har varit att bereda sådana äldre folkskolelärare, som ej vore examinerade eller afgångne från sin befattning före 1867, men innehafvt och oförvitligt skött ordinarie befattning, rättighet att erhålla understöd af de medel, som Riksdagen för sådant ändamål anslagit. Jag anser nemligen, att den enda kvalifikation, som i detta fall borde fordras, skulle vara oförvitlig tjenstgöring såsom ordinarie lärare i folkskola. Utskottet säger i sitt utlåtande, »att någon bestämmelse icke finnes, som utesluter oexaminerade, kompetente förklarade folkskolelärare från att erhålla sådant understöd, som här är i fråga». Af detta synes framgå, att Utskottet förmenat, hvilket jag af enskilda ledamöter äfven förnummit, att uttrycket »kompetent förklarad» i den Kongl. kungörelsen skulle afse delaktigheten i understödet, att således kompetensförklarandet skulle ske vid pröfning af inkomna ansökningar. Man hemtar stöd för antagandet, att detta varit Utskottets mening, af omskrifningen af orden »kompetente förklarade» till »förklarar kompetente».

Jag beder dock de ärade ledamöterna af Stats-Utskottet taga i öfvervägande, om icke en missuppfattning härutinnan gjort sig gällande. Ty uttrycket *kompetent förklarad* vill ju säga till folkskoleläraretjenst och icke till delaktighet uti det ifrågavarande understödet. Mig veterligt gäller ingen annan kompetens utom examen än af Kongl. Maj:t meddelad dispens, och endast den, som erhållit sådan dispens, är dermed kompetent förklarad såsom folkskolelärare. Men dylik dispens vet jag ej hafva förekommit för den kategori af lärare, som här är i fråga. Då dispens blifvit sökt och erhållen, har det i allmänhet skett för att blifva berättigad till pension från folkskolelärarnes pensionsinrättning. Med de bestämmelser, som nu äro gifna, kan således en person, som af skoldistrikt blifvit antagen till folkskolelärare och i denna egenskap tjenstgjort oförvitligt huru länge som helst, samt på grund deraf erhållit skolråds, skolinspektörs och domkapitlets förord till ansökan om dispens — hvilken ansökan ändå ej vunnit Kongl. Maj:ts bifall — en sådan person kan icke komma i åtnjutande af det understöd, som här är i fråga. Detta är hvad som vederfarits den person, hvilken i bilagan till motionen finnes omnämnd. Han ingick i slutet af år 1869 till Kongl. Maj:t med ansökan om dispens från folkskolelärareexamen, hade då varit anställd vid folkskola såsom extra ordinarie i 8 år och såsom ordinarie i 20 år samt öfver sin tjenstgöring erhållit fördelaktiga vitsord af skolråd, skolinspektör och domkapitel, hvilket kan inhemtas af följande utdrag, hvilket jag här tager mig friheten meddela.

Folkskoleinspektörens yttrande lyder, med uteslutande af ingressen, sålunda:

»Då folkskoleläraren N. N., hvars skola blifvit af mig åtskilliga gånger inspekterad, har befunnits ådagalägga någorlunda nöjaktig skicklighet vid undervisningen i folkskolans ämnen i allmänhet och

särdeles nöjaktig förmåga vid behandlingen af kristendomsämnet i synnerhet samt derjemte städse vitsordats för ganska trägen flit och mycket stadgadt uppförande, och då N. N. dessutom befinner sig i mycket fattiga omständigheter samt på senare tider ofta varit klen till helsan; så finner jag mig föranlåten underdånigst tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t täcktes vid den underdåniga ansökningen fästa nådigt afseende.» Detta intyg af inspektören P. G. Andersson är dagtecknad i Karlstad den 31 December 1869.

Domkapitlets utlåtande är af följande lydelse: »Till domkapitlet har genom vederbörande pastorsembete ingifvits närlagda underdåniga ansökan af folkskoleläraren i Lysviks församling N. N. att med afseende på sjuklighet erhålla befrielse från folkskolelärarexamen för att derigenom komma i åtnjutande af alla en examinerad folkskolelärares rättigheter; och har domkapitlet af den för stiftet tillförordnade folkskoleinspektör infordrat underdånigt yttrande, som härmed bifogas. Af handlingarne inhemtas, att sökanden, född år 1819, allt sedan år 1842 sysselsatt sig med barnundervisning samt att han från och med år 1850 såsom ordinarie lärare bestridt en folkskolelärarebefattning i Lysviks församling; och som han, enligt folkskoleinspektörens vitsord, städse skött sitt kall med nöjaktig skicklighet och mycken flit, förenade med ett hedrande uppförande, så får domkapitlet underdånigst tillstyrka nådigt bifall till hans underdåniga ansökan.» Detta utlåtande är dagtecknad den 12 Januari 1870.

Jag har velat meddela dessa utdrag för att visa, det skälet till afslag å ansökningen ej, såsom förmenats, varit anmärkning för fel i tjensten eller klandervärdt lefverne.

Att det ej är väl bestäldt, såsom det nu är, har jag sökt visa i min motion. Något afseende fästes nemligen icke »vid tjenstetidens längd, utan kan den vara hur kort som helst, hvaremot tiden för entledigandet samt egenskapen af examinerad äro noga bestämda». Jag har mig bekant, att en annan person, som ej heller enligt domkapitlets utlåtande aflagt fullständig examen, men såsom ordinarie bestridt skollärarebefattning endast 8 år, nemligen från 1846 till 1854, hvarefter han varit sysselsatt som skrifbiträde dels hos en länsman och dels å kontor, att samma person det oakadt erhållit del af understödet med 250 kronor.

Jag hemställer om icke en ändring af bestämmelserna kan vara af behofvet påkallad, så att det ringa antal, jag med min motion afser, och som nu äro oberättigade till understöd, finge inträda i samma rättighet som de hittills kompetente. Man borde, synes mig, mera fästa afseende vid faktiska förhållanden och mindre vid formella kompetensvilkor. Då anslaget är till beloppet bestämdt, synes mig ingen risk att lemna Kongl. Maj:t en friare pröfningsrätt. Om den ovillkorliga tiden för afgång finge vika äfvensom nuvarande kompetensvilkor och i stället en längre tids, t. ex. 15 års, väl vitsordad tjänstgöring såsom lärare i folkskola föreskrefves, tror jag det

*Angående
understöd
för år 1887
åt äldre, be-
höfvande folk-
skolelärare.*

(Forts.)

*Angående
understöd
för år 1887
åt äldre, be-
höfvande folk-
skolelärare.*

(Forts.)

afsedda ändamålet med detta anslag bättre skulle vinnas, nemligen att vara en uppmuntran och ett vedermäle för gagnande verksamhet i folkskolans tjänst samt ett väl behöfligt stöd för ålderdomen. I detta syfte skulle jag önska, att ärendet kunde återremitteras till Utskottet, men som Första Kammaren redan fattat sitt beslut och godkänt Utskottets hemställan, vet jag ej om en återremiss skulle tjena till något. Icke heller förstår jag om en sammanjemkning kunde ske, ifall denna Kammare bifölle min motion. Någon af Stats-Utskottets ärade ledamöter torde derom lemna upplysning och till dess skall jag afstå från att göra något yrkande.

Herr A. P. Lind: Äfven jag vill omtala några oegentligheter, som i afseende å detta anslag redan inträffat och som troligtvis komma att upprepas, derest icke Riksdagen vidtager några närmare föreskrifter rörande utdelningen af dessa belopp. Jag har mig särskildt bekant och har här i min hand bestyrkta afskrifter af utslag från Lunds domkapitel, hvaraf framgår att tvenne skollärare, som blifvit skilda från sina tjänster på grund af försumlighet och liknjdhet i sin tjensteutföring m. m., icke desto mindre erhållit understöd af nämnda anslag, oafsedt att Riksdagen föreskrifvit att en hvar, som vill komma i åtnjutande af detta understöd, skall hafva oförvitligt skött sin tjänst. Detta är af mig icke sagdt i mening att klandra regeringen eller det statsråd, som inför Konungen föredragit ärendet, och detta så mycket mindre som jag funnit af handlingarna att regeringen blifvit vilseledd af sina underordnade auktoriteter.

Under sådana förhållanden tager jag mig friheten uttala den önskan, att regeringen ville med större noggrannhet se upp med sina underordnade myndigheter, så att dessa må till regeringen framkomma med riktiga, tydliga och sanna uppgifter angående verkliga förhållandet i hvarje särskild fråga.

Ett motstycke till det nu anförda exemplet skall jag taga mig friheten också omtala. Det finnes en gammal folkskolelärare, som förut varit småbarnslärare. Sedan han tagit sin examen, fick han tjänst såsom ordinarie folkskolelärare vid en skola i orten sammanlagdt med att han innehaft småskolelärareplats vid en annan skola, och på så sätt hade han varit i folkskolans tjänst i tjugusex års tid, hvilket han styrkte genom vederbörandes intyg, som voro bifogade hans ansökan om understöd. Denne man började tidigare än någon annan att ifrå för att bilda en pensionskassa för folkskolelärarne, redan före 1867, då han afträdde från folkskolelärarebefattningen, eller rättare sagdt erhöll befordran, ty han sökte och fick en klockaretjänst. Under sin tjenstetid såsom klockare råkade han falla i onåd hos kyrkorådet. Såsom herrarne veta, betraktas ofta klockaren såsom pastors dräng, och om denne då är en person med en något själfständig karakter, kommer han lätt i ett spändt förhållande till sina förmän. Denne man råkade nu så för- synda sig mot kyrkorådet, att han blef afsatt 1875. Han sökte nu

under förra året, på grund af sin långa tjenstgöring vid folkskolan, ett understöd från detta anslag, hvarom här är fråga, men något sådant ansåg Lunds domkapitel, som hördes i saken, icke gå an, emedan han var en afsatt klockare. De två förut nämnda personerna voro deremot afsatta folkskolelärare, och för dem gick det för sig.

Angående understöd för år 1887 åt äldre, behöfvande folkskolelärare.

(Forts.)

På samma gång jag tagit mig friheten omtala detta förhållande skall jag be att ännu en gång få uttrycka den önskan och vissa tillförsigt till Herr Ecklesiastikministern, att han mera noga än hittills ville se upp med sina underhåfvande och tillse att de hålla sig vid sanna förhållandet och i allmänhet lemna mera noggranna uppgifter än nu är fallet.

Dessutom torde det icke ligga utom denna frågas område att äfven få upplysa Kammaren, att just den af mig nämnda f. d. folkskoleläraren och klockaren, hvars första befattning enligt alla deri gifna officiella intyg, som äfven för närvarande befinnas i min ego, varit oförvitlig och med beröm vitsordad, är den man, som utom den nuvarande ordinarie folkskolelärarnes pensionerings tillkomst äfven först tagit initiativet att det nu omberörda anslag kommit på tal inom Riksdagen och af Riksdagen beviljats. Således synes mig att jemte läraremeriterna den man, jag här åsyftar, gjort sig vida mera förtjent att komma i åtanke än afsatta folkskolelärare.

I öfrigt skall jag be att få tillägga, att jag i allo delar de af Herr J. Andersson i hans motion uttalade åsikter, samt upplysa honom om, att en återremiss icke tjenar någonting till, då Första Kammaren redan afslagit hans motion. Jag tror därför, att det vore bäst, om Kammaren icke bifölle Utskottets förslag oförändradt, utan beslöte att antaga Herr Anderssons motion, hvartill jag yrkar bifall, och således från denna Kammare kunde utgöra en opinionsyttring i frågan.

Herr Aug. Peterson: Då Första Kammaren redan fattat sitt beslut i frågan i enlighet med Utskottets hemställan, är det väl icke någon förhoppning om, att denna Kammare skall fatta sitt beslut i öfverensstämmelse med motionärens förslag. I afseende på motionärens yttrande, att man möjligen skulle kunna vinna något med en återremiss, vill jag nämna att jag tror, att det icke skulle tjena någonting till, och att man således icke har någon förhoppning om att vid denna riksdag kunna göra något för dessa gamla folkskolelärare, som ännu på ett eller annat ställe i vårt land kunna finnas i lifvet och äro i behof af understöd.

I början af denna riksdag, dock först sedan motionstiden var slut, fick jag ett bref från en gammal folkskolelärare inom mitt kommittentskap, hvilken med utdrag af skolrådsprotokollet visade, att han blifvit antagen till lärare i en församling och der tjenstgjort i omkring fyratio år. Han har dock icke kommit i åtnjutande af understöd från detta anslag, därför att han icke hade de kompe-

Angående
understöd
för år 1887
åt äldre, be-
höfvande folk-
skolelärare.

(Forts.)

tensvilkor, som fordras för att dessa gamla folkskolelärare skola erhålla sådant understöd. Han hade nemligen icke tagit någon examen. Utskottet har visserligen i sin motivering till klämman sagt, att »Utskottet endast bör erinra, att någon bestämmelse icke finnes, som utesluter oexaminerade, kompetente förklarade folkskolelärare från att erhålla sådant understöd, som här är i fråga», och dermed har, förmodar jag, Utskottet ansett, att möjlighet finnes för oexaminerad lärare att komma i åtnjutande af sådant understöd. En Kongl. förordning af den 11 December 1884 säger dock uttryckligen, att sådana skollärare skola hafva tagit examen, och att de annars icke äro kompetenta att få detta understöd. När nu så är förhållandet, vore det min önskan, att sådana gamla lärare, hvaraf ännu en och annan finnes kvar, kunde få ett litet understöd och att, derest icke denna summa af 10,000 kronor, i fall ansökningarna blefve så många, räckte till att gifva en hvar så stort belopp, som motionären föreslagit, de då kunde få något mindre.

Ehuru man nu vid denna riksdag icke kan uträtta något i detta afseende, har jag dock velat till protokollet yttra dessa ord, på det att man, om frågan åter förekommer vid en följande riksdag, må se till, om man kan göra något för dessa gamla skollärare, som oförvitligt tjenstgjort vid barnundervisningen i så lång tid. Kan något uträttas med en återremiss, har jag naturligtvis ingenting deremot, ty min högsta önskan är, att något må kunna göras redan nu till fromma för dessa fattiga män.

Jag skall emellertid icke göra något yrkande, utan har endast velat nämna detta.

Herr Magn. Jonsson: Jag ber endast att få tillkännagifva, att Herr Anderssons ifrågavarande motion alldeles icke möttes af någon ovilja hvarken på afdelningen eller inom Utskottet. Men vid behandlingen af ärendet fann man, att regeringen tycktes hafva gått så långt som den rätteligen bort i beviljandet af pensioner åt de lärare, som oförvitligt skött sin tjänst och tillika kunnat erhålla dispens, derest de icke varit examinerade. Hvad beträffar den af Herr Andersson nyss omnämnde läraren, så har han ju sökt dispens, men icke kunnat förete sådana bebygg, att den kunde beviljas honom. När nu församlingarna antaga sådana lärare, som icke äro fullt lämpliga för sitt yrke, så kan det väl icke vara i sin ordning att staten skall pensionera äfven dessa lärare, i synnerhet som församlingarna må hända mången gång kunnat skaffa sig sådana lärare för billigare pris just med anledning af deras mindre lämplighet. Härigenom kunde möjligen en orättvisa blifva begången mot andra. För öfrigt veta vi, att regeringen i detta hänseende gått till väga så liberalt som möjligt. Efter hvad Herr Lind nyss upplyste, hafva pensioner tilldelats till och med sådana lärare, som alldeles icke gjort sig förtjenta deraf. Följaktligen tror jag, att Utskottet haft ganska goda skäl för sitt förslag.

Med anledning af Herr Anderssons förslag om återremiss vill jag blott säga, att en sådan enligt mitt förmenande icke skulle tjena till någonting. Ty först och främst har Första Kammaren redan bifallit Utskottets förslag och för det andra är den summa Utskottet föreslagit alldeles lika med den, som förekommer i motionen, hvarför icke heller gemensam votering kan komma i fråga. Icke heller kan en sammanjemkning ega rum, då det icke gäller någon lagfråga.

På dessa grunder anhåller jag om bifall till Utskottets förslag.

Herr Aug. Peterson: Det var med anledning af den föregående talarens yttrande som jag begärde ordet.

Han sade, att det skulle vara orätt, om staten pensionerade sådana lärare, som icke vore kompetenta, emedan församlingarna möjligen antagit dem för billigare pris, just därför att de icke vore skickliga nog att förestå en folkskolelärarebefattning. Deremot vill jag anmärka, att den lärare jag nyss omnämnde redan 1846 blef antagen af skolrådet, och jag ber att få fästa uppmärksamheten derpå, att vid den tiden hade 1842 års skolstadga blott några få år varit tillämpad. Då var det icke så lätt för församlingarna att få tillräckligt antal fullt kompetenta lärare, utan de måste mången gång för att kunna uppehålla skolundervisningen antaga icke fullt kompetenta lärare, tills det kunde lyckas dem att få examinerade. Således tror jag icke att det sker staten någon orätt, om sådana gamla lärare, hvarom här är fråga, kunde få något litet understöd.

Det är endast detta jag velat nämna.

Herr Hammarlund: Då en diskussion uppstått i denna fråga, må det tillåtas mig att yttra några ord.

Hvad först beträffar Herr Anderssons motion, så föreligga, såsom en hvar torde finna, ganska ömmande omständigheter. Men jag tror icke, att det kan vara lämpligt att lagstifta för ett så enstaka fall, som det, hvilket onförmäles i motionen. Om motionen skulle bifallas, så skulle dessa 10,000 kronor äfven kunna få användas till understöd åt en del af den kategori af lärare, om hvilka för några dagar sedan talades här i Kammaren. Men då skulle 10,000 kronor icke på långt när räcka till och sålunda må hända de, för hvilka anslaget ursprungligen är bestämdt, delvis blifva utan understöd.

Deremot ber jag att delvis få understöddja Herr Lind i den anmärkning, som han framstälde. 1884 års Riksdag stälde till Kongl. Maj:ts disposition ett anslag af 10,000 kronor att användas till understöd af högst 250 kronor åt sådana äldre, behöfvande folkskolelärare, hvilka oförvitligen skött sin tjänst, men derifrån erhållit afsked före år 1867. Åt Kongl. Maj:t öfverlemnades att närmare bestämma vilkoren för ett sådant understöds åtnjutande och i en Kongl. kungörelse bestämdes dessa vilkor till följande: att vara vederbörligen examinerad eller eljest kompetent förklarad folkskolelärare; att oförvitligt hafva skött sin tjänst och derifrån erhållit af-

*Angående
understöd
för år 1887
åt äldre, be-
höfvande folk-
skolelärare.*

(Forts.)

Angående
understödd
för år 1887
åt äldre, be-
höfvande folk-
skolelärare.

sked före år 1867, samt att vara minst 60 år gammal och i behöfvande omständigheter.

Nu finnes det, efter hvad jag af åtskilliga officiella handlingar inhemtat, en vederbörligen examinerad folkskolelärare, hvilken oförvitligt skött sin tjänst och som erhållit afsked före år 1867, sedan han tjänstgjort mer än 26 år, samt nu är öfver 60 år gammal och i behöfvande omständigheter. Men trots det att han uppfyllt *alla* dessa af Kongl. Maj:t föreskrifna villkor, har han icke fått någon del af detta anslag, till hvars åstadkommande han — detta kan icke förnekas af dem, som känna till förhållandena — dock varit det egentliga upphofvet.

Jag har intet yrkande att framställa; men då tillfället nu lämpade sig, har jag icke kunnat underlåta att uttrycka den önskan, att man nästa gång, då det blir fråga om utdelning från detta anslag, endast måtte taga hänsyn till de af Riksdagen och af Kongl. Maj:t sjelf bestämda villkor, icke till något annat.

Häruti förenade sig Herrar *Lasse Jönsson* och *Gustafsson*.

Efter det öfverläggningen förklarats slutad och propositioner af Herr vice Talmannen gifvits i öfverensstämmelse med de gjorda yrkandena, biföll Kammaren Utskottets hemställan.

Punkten 22

blef likaledes bifallen.

Punkten 23.

Angående
pension för
notarien *A.*
Th. Lund-
berg.

Af Kongl. Maj:t var föreslaget, att notarien hos Kammarkollegium *Axel Theodor Lundberg* måtte från och med månaden näst efter den, då afsked varder honom beviljad, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 1,800 kronor; och hemställde Utskottet under förevarande punkt, att den för notarien *Lundberg* begärda pension måtte till nedsatt belopp af 1,000 kronor beviljas.

Efter föredragning af punkten anfördes af

Herr *Fredenberg*: Af Utskottets föreliggande betänkande synes, att Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja sinnessjuka notarien *Lundberg* en årlig pension å allmänna indragningstaten af 1,800 kronor. Utskottet har nedsatt detta belopp till 1,000 kronor dels därför att *Lundberg* endast några veckor efter erhållen fullmakt bestridt sin notariebefattning och dels därför att *Lundberg* enligt Utskottets åsigt endast vore i behof af så stor pension, som erfordras för hans tillräckliga underhåll å hospital.

Hvad först beträffar Utskottets anmärkning angående den korta tid Lundberg bestridt sin notarietjänst, ber jag få nämna, att bakom denna tid äfven ligger ett 15 års träget, samvetsgrant och skickligt arbete i Kammarkollegii tjänst, som blifvit väl vitsordadt både af kamrater och förmän. Äfven vill jag tillägga, att det är just under denna tjänstgöring som Lundberg genom öfveransträngning ådragit sig den sinnessjukdom, hvaraf han nu lider. Att Lundberg under sin helsas dagar var en duglig tjänsteman framgår bland annat deraf, att han på 1870-talet förordnades att tills vidare med full aflöning bestrida en kamreraretjänst (d. v. s. en tjänst i 3:e lönegraden) i Kammarkollegium. Denna tjänst bestred han i nära tre år till sina förmäns belåtenhet, och när den vid Kammarkollegii omorganisation indrogs, befordrades han till tjänsteman i 1:sta lönegraden. Strax efter det han fått denna tjänst, ådrog han sig den sjukdom, hvaraf han ännu lider.

Hvad åter vidkommer Utskottets påstående att 1,000 kronor pr år skulle vara tillräckligt för hans vård på hospital, vill jag erinra derom, att hans förmyndare lemnat den upplysningen, att han under de första åren af sin sjukdom vårdats å en privat anstalt för sinnessjuka och att kostnaden därför gått till fullt 1,800 kronor och derutöfver. Under de senare åren har han vårdats på ett af rikets hospital, nemligen hospitalet i Lund. Der har kostnaden för hans vårdande utgjort 2 kronor 25 öre om dagen eller mellan 8- och 900 kronor om året. Dessutom har en del af lönen åtgått till utskylder till staten och kommunen samt till underhåll och anskaffning af kläder, hvilka patienter af 1:a klassen skola bekosta sig sjelfva, och till åtskilliga andra utgifter. Sammanlagda kostnaden för hans underhåll och vård har sålunda gått till mer än 1,000 kronor. Öfverläkaren vid hospitalet i Lund har nu rådt Lundbergs förmyndare att flytta honom till Upsala hospital, der han ansåg att den sjuka skulle kunna blifva vårdad under gynsamare omständigheter. Öfverläkaren vid sistnämnda hospital förklarade emellertid att, derest Lundberg skulle kunna mottagas der, måste förmyndaren bekosta särskild sjukvaktare för honom, hvilken skyldighet, då sådant är nödvändigt för den sjukas behöriga vård, kan åläggas 1:a klassens patienter. Att under sådana förhållanden 1,000 kronor icke kunna räcka, torde af en och hvar lätt inses.

Jag ber äfven få nämna, att det är på särskild begäran af Kammarkollegium, hvilket verk icke gerna kan se att en ordinarie tjänst under en oviss framtid skötes af en extra ordinarie tjänsteman, som förmyndaren gjort framställning till Kongl. Maj:t om pension till sin myndling, likväl med det uttryckliga förbehåll att pensionen icke sattes lägre än den lön han nu åtnjuter. Om därför pensionen sattes lägre än 1,800 kronor, så förfaller den förutsättningen för Lundbergs afskedstagande. Ty det är naturligtvis för förmyndaren fullkomligt likgiltigt, om hans myndling erhåller 1,800 kronor på 7:de eller 9:de hufvudtiteln. Så kan det deremot icke vara för Kam-

*Angående
pension för
notarien A.
Th. Lund-
berg.
(Forts.)*

*Angående
pension för
notarien A.
Th. Lundberg.
(Forts.)*

markkollegium, som måste under en lång och oviss framtid uppehålla denna tjänst på förordande, derest Lundberg icke erhåller pension.

Jag anser således att Kammaren dels med hänsyn till Lundbergs väl vitsordade tjänstgöring och dels äfven med hänsyn till statens bästa bör bevilja den af Kongl. Maj:t föreslagna pensionen af 1,800 kronor åt notarien Lundberg, till hvilket förslag jag för min del nu anhåller om bifall.

Herr Ekdahl instämde häruti.

Hans Excellens Herr Statsministern Themptander: Till hvad den föregående ärade talaren yttrat ber jag få lägga några ord, för att Kammaren måtte få rätt klart för sig, att det i detta fall i sjelfva verket icke är fråga om denne tjänsteman eller hans förmåner. Notarien Lundberg innehar notariatetjänst i Kammarkollegium på grund af fullmakt. De af Konung och Riksdag fastställda vilkor för åtnjutande af aflöning å Kammarkollegii stat, hvilka vilkor äro intagna i Riksdagens skrifvelse till Kongl. Maj:t samt den 14 November 1879 publicerade i Svensk författningssamling, innehålla bland annat, att den som af sjukdom hindras att sin tjänst förrätta, eger att derunder uppbära hela lönen, och denna utgör i detta fall 1,800 kronor. Det finnes sålunda ingen möjlighet för myndigheterna att fråntaga notarien Lundberg dessa 1,800 kronor, och skulle dock så ske, kan enligt mitt förmenande domstol ej undgå att tilldöma notarien Lundberg dessa 1,800 kronor. Man skulle väl kunna tänka sig — och det har ju skett i föregående fall — att genom frivilligt afskedstagande denne person skulle mottaga en mindre pension för förmånen att komma ifrån sin ordinare tjänst; men i detta fall inträffar det olyckliga förhållande, att personen i fråga icke är herre öfver sina egna handlingar och att sålunda icke på honom beror afskedstagandet, och jag hemställer till herrarne, af hvilka de fleste torde vara väl medvetne om en förmyndares ansvar och pligter, huruvida en förmyndare kan anse tillbörligt att vidtaga en åtgärd, hvarigenom han skulle afhända sin myndling en summa af 800 kronor årligen, till hvilken denne eger laglig rätt. Följaktligen, om Riksdagen nu bestämmer pensionen till 1,000 eller 1,800 kronor, är detta i min tanke fullkomligt likgiltigt för notarien Lundberg, han kommer i alla fall att framgent af statsverket uppbära 1,800 kronor, de må utgå från Kammarkollegii stat eller från nionde hufvudtiteln.

Deremot är det för Kammarkollegium alls icke likgiltigt huruvida beloppet utgår från ena eller andra hållet. Det är icke längre sedan än år 1879 som Riksdagen reglerade Kammarkollegii stat, hvarvid skedde en betydlig reduktion af detta verks tjänstepersonal, och de ordinarie arbetskrafterna inskränktes till det antal, som ansågs oundgängligen nödvändigt för göromålen bestridande. Vid så-

dant förhållande måste det vara en olägenhet för embetsverket att kanske icke på årtionden, som denna olycklige man ännu kan komma att lefva, få påräkna en ordinarie lön, utan vara, för uppehållande af de arbeten som tillhöra denna tjänst, hänvisadt endast till tjänstgöringspenningarne. Kammarkollegium får derigenom antalet af sina *ordinarie* arbetskrafter minskadt med en tjänst, och ej mindre är olägenheten för de personer, som arbeta inom detta verk och se utsigterna till befordran minskas, derigenom att löneförmånerna för en ordinarie tjänst komma att tagas i anspråk för underhållande af en person på hospital. Det är sålunda ur allmän, ur verkets synpunkt man bör bedöma denna sak och icke med hänsyn till hvad som kan vara skäligt för notarien Lundberg. Nu kan man visserligen säga, att detta häntyder på att det icke är ställt som det borde vara beträffande förhållandet mellan statsverket och en sjuk fullmaktsinnehafvare, och i viss mån kan jag vara villig medgifva, att det vore önskvärdt, att förhållandet vore annorlunda regleradt. Men vill man åstadkomma rättelse häri, måste man naturligtvis förändra de nu gällande bestämmelserna rörande ordinarie tjänsteinnehafvares ställning, och dessa ändringar lära i intet fall kunna få verka retroaktivt. De kunna således aldrig komma att tillämpas på denna tjänsteman, utan det är endast i den mån som *nya* tjänsteinnehafvare tillträda sina tjänster, som det kan komma i fråga att låta dem underkastas sådana nya bestämmelser.

Härmed har jag angifvit hvad som efter mitt förmenande är hufvudfrågan. Vill man sedermera finna några särskilda behjertansvärda omständigheter, som tala till förmån för den ifrågavarande personen, så har den föregående talaren redan redogjort därför, och efter de upplysningar jag varit i tillfälle att inhemta, har den ifrågavarande mannen alltid ansetts såsom synnerligen exemplarisk och ordentlig och gjort sig vid särdeles unga år bemärkt för duglighet, hvilken egenskap beredde honom ett ganska hastigt avancement. Han skulle också, om icke Kammarkollegium sedan en längre tid tillbaka stått under reorganisation, hafva innehaft ordinarie tjänst flere år tidigare än som blef fallet, och han skulle haft den i högre grad, nemligen kamreraregraden, ty det var en sådan tjänst han bestridde på grund af förordnande, hvilket var det enda han då kunde erhålla, men med åtnjutande af de dertill i stat anslagna löneförmånerna. Den ifrågavarande mannen utmärkte sig för ytterst samvetsgrant arbete, och det lär vara den öfveranstängning, som han underkastat sig under sitt arbete, som grundat den sinnessjukdom, hvaraf han nu lider.

Det är dessa upplysningar jag velat meddela. Men framför allt ber jag Kammararen gifva akt uppå att det beslut, som Kammararen fattar, alldeles icke inverkar på notarien Lundberg, utan afser, huruvida Kammarkollegium skall få tillgodonjuta de ordinarie arbetskrafter, som enligt stat äro åt kollegiet anslagna, eller om en del af årsanslaget till Kammarkollegium skall användas för att

Angående
pension för
notarien A.
Th. Lundberg.
(Forts.)

Angående
pension för
notarien A.
Th. Lundberg.

(Forts.)

bestrida ifrågavarande persons underhåll, fastän han icke är i tillfälle att inom kollegiet göra något gagn.

Herr Danielson: Ja, om det vore såsom den förste talaren yttrade, att denne man genom träget arbete i statens tjänst ådragit sig den sjukdom, hvaraf han lider, skulle jag vara den förste att erkänna att staten borde göra något i detta fall. Men såsom herrarne finna af Kongl. Maj:ts proposition i ämnet, framgår det, att han utnämndes till sin innehafvande befattning den 22 December 1879 och att han allt sedan början af år 1880 åtnjutit tjänstledighet för sin sjukdom. Han var således ordinarie tjänsteman 8 dagar och jag hemställer, huruvida icke den tanken kan ligga nära till hands, att han var galen redan då han utnämndes. Jag vill därför betrakta denna fråga aldeles som Hans Excellens Herr Statsministern gjort, nemligen såsom ett fel af Kammarkollegium. Ty icke kan det gerna vara en fördel för ett embetsverk, att utnämna en tjänsteman, som inom 8 dagar blir sinnessvag och således icke kommer att uppehålla sin tjänstebefattning. Jag tror därför att Utskottet haft goda skäl för sin hemställan i denna punkt, då det hänfört denne man under samma förhållande som kollegan Pagander, om hvilken vi förut i dag fattat beslut. Den här ifrågavarande mannen har likasom denne kollega icke någon familj, och då kan man icke begära mer än att han blir vårdad så godt som omständigheterna tillåta det i hans olyckliga belägenhet. Men förhållandet bör utgöra en maning för vederbörande myndigheter. Det kan ju hända att någonstädes en galenskap utbryter på mindre än 8 dagar. Jag anser det därför för orätt att för all framtid gifva denne man 1,800 kronor. Likaledes beklagar jag, att man skall vara så insnörd i formerna, att vederbörande icke skola kunna afskeda en person, som ådagalagt obotlig galenskap och icke kunnat sköta sin befattning. Då man visar så mycket tillmötesgående från Riksdagens sida, att man vill låta sorgfälligt vårda mannen i fråga, kan man väl icke begära mera för en person, som icke har familj och som tjänat staten i 8 dagar. Att begära mer tycker jag vara aldeles för mycket, och därför kan jag icke underlåta att yrka bifall till Utskottets förslag.

Jag tror icke något vidare behöfver anföras. Hvar och en, som vill se saken från den synpunkten, att det är rent af nödvändigt att göra vederbörande uppmärksamma på ett och annat i förevarande hänseende, tror jag skall finna att Stats-Utskottet i allt fall gjort hvad som billigheten, menskligheten och rättvisan fordra. Det är därför jag, som sagdt, yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Fredenberg: Det är sant, såsom den siste talaren yttrat, att notarien Lundberg endast en kort tid innehaft tjänst på ordinarie stat. Men såsom vi hörde från statsrådsbänken, var det på grund af Kammarkollegii då förestående omorganisation han icke

förr kunnat erhålla ordinarie tjänst, hvilket under andra förhållanden med säkerhet inträffat.

Då han emellertid, såsom redan blifvit nämndt och jag äfven i mitt förra anförande vidrört, i 15 år pligttroget tjänstgjort i Kammarkollegium, visserligen såsom extra, men hvilken tjänstgöring väl också bör hafva något värde, kan jag icke underlåta att fortfarande yrka bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Angående pension för notarien A. Th. Lundberg. (Forts.)

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, gaf Herr vice Talmannen propositioner så väl på bifall till Utskottets hemställan som på yrkandet att, med afslag å nämnda hemställan, Kongl. Maj:ts framställning i ämnet måtte bifallas; och enär den förra af dessa propositioner besvarades med öfvervägande ja, hade Kammaren alltså bifallit Utskottets hemställan.

I *punkten 24* hade Utskottet hemställt, att en af Kongl. Maj:ts gjord framställning att öfverjägmästarne Carl Johan Gyllencreutz och Sven Christoffer Lidell måtte från och med månaden näst efter den, under hvilken afsked dem beviljades, å allmänna indragningsstaten för deras återstående listid erhålla, utöfver den pension å 2,250 kronor, hvartill de vore berättigade, en årlig tilläggs pension för dem hvardera af 750 kronor, med förbindelse för dem att i fråga om afträdadet af innehafvande boställe vara underkastade föreskriften i § 62 af nådiga instruktionen för skogsstaten den 19 November 1869, måtte af Riksdagen bifallas, dock under vilkor att ofvanbemälda Gyllencreutz och Lidell måtte beviljas afsked så tidigt, att statsverket finge öfvertaga deras boställen redan den 14 Mars 1887.

Angående pension för öfverjägmästarne C. J. Gyllencreutz och S. C. Lidell.

I fråga härom anförde:

Herr Ekman: Herr vice Talman! Jag anhåller få påpeka en sak, som förekommer mig ganska underlig. Såsom vi se af Stats-Utskottets betänkande, hafva Herrar Gyllencreutz och Lidell i lön 2,250 kronor och i tjänstgöringspenningar 750 kronor, således tillhoppa 3,000 kronor hvar. Det synes mig därför underligt, att Stats-Utskottet föreslår det dessa herrar skola få i pension en lika stor summa som de nu uppbära i lön. Detta är ju att frångå en princip, som förut gjort sig gällande, nemligen att såsom pension lemna 80 % af lönen. Nu hafva de rätt att å allmänna indragningsstaten erhålla 2,250 kronor, såsom Stats-Utskottet upplyser. Till följd deraf skulle jag vilja föreslå, att de i stället för denna tilläggs pension af 750 kronor, hvarom här är fråga, finge 150 kronor, så att deras pension blefve 2,250 kronor från allmänna indragningsstaten och 150 kronor i tilläggs pension, eller tillsammans 2,400 kronor, hvilket utgör 80 % af en aflöning å 3,000 kronor.

Herr vice Talman, jag anhåller om proposition å detta pensionsbelopp.

N:o 37.

*Angående
pension för
öfverjägmä-
stärne C. J.
Gyllencreutz
och S. E.
Lidell.*

Hans Excellens Herr Statsministern Themptander: Jag ber att få fästa den siste talarens uppmärksamhet på hvad han kanske förbi-sett, eller att de ifrågavarande tjänstemännen, hvilka innehafva be-fattningar på gammal stat, hafva aflöning icke blott i kontant, utan äfven i form af boställe. Just därför att de så hafva, är deras faktiska lön vida mer än 3,000 kronor. Derom lemnar äfven Kongl. Maj:ts proposition utredning, i det den visar, att under det t. ex. bostället för den ene tjänstemannen upptages till 150 kronor i staten och han sålunda vidkännes ett afdrag af endast 150 kronor på den kontanta lönen, så lemnar bostället honom i arrende 900 kronor, plus 150 kronor i särskild godtgörelse för skogsvård. Dessa tjänstemän hafva således faktiskt vida högre lön än 3,000 kronor. Som den ene af dem i sjelfva verket har en lön å i det närmaste 4,000 kronor, är det således icke ens 80 % han får i pension, utan blott 75 %. Dertill kommer, att i detta fall föreligger ett särskildt förhållande, nemligen att staten uppenbarligen kommer att göra en vinst genom att bestå dessa tjänstemän nu ifrågava-rande pensioner. De afgå nemligen icke om de icke få denna pen-sion, och ingen kan tvinga dem dertill. Men i samma stund de afgå, blir staten i tillfälle att indraga båda boställena, som äro ganska värderika och icke vidare komma att användas till boställen, utan skola för statens räkning utarrenderas. Dessutom innehar den ene en tjänst som är afsedd att indragas, så att han ej får någon efterträdare. Således är det till statens fördel att bevilja ifrågavarande pensioner, hvilka dessutom icke annat än till skenet kunna anses strida mot de åberopade allmänna bestämmelserna för pensionering, ty löneförmanerna äro faktiskt större än de synas på papperet, just i följd deraf att de delvis utgå in natura eller under formen af boställe.

Herr Ekman: Jag skall anhålla att få bemöta något af hvad Hans Excellens Herr Statsministern yttrat med afseende på dessa löner.

Det är ett faktum, att lönerna ursprungligen äro bestämda till 3,000 kronor, deraf 2,250 kronor utgöra fast lön och tjänstgörings-penningarne 750 kronor. Det är väl sant, att dessa 3,000 kronor utgå på det sätt, att i dessa ligger inkomsten för boställe, beräk-nadt för den ene till 150 kronor och för den andre till 250 kronor. Men såsom Stats-Utskottets utlåtande upplyser, så hafva dessa boställen så förbättrats, att man lyckats utarrendera dem till så högt arrende, att de numera lemna 900 kronor. Dessutom har Gyl-lencreutz fått uppbära 150 kronor såsom arfvode för skötseln af bo-ställets skog. Men det måste väl anses såsom en extra inkomst, både det högre belopp, han fått genom boställets högre utarrende-rande, och de 150 kronor, han fått för skötseln af boställsskogen. Nu hemställer jag, om det kan vara billigt att staten skall lemna pension, beräknad icke endast efter lönen, utan äfven efter dessa extra inkomster.

Jag för min del finner ett sådant förfarande helt och hållet

absurdt, och därför skall jag för min del anhålla om proposition på att pensionen bestämmas till 2,250 kronor.

Herr Danielson: Jag är redan förekommen af Herr Statsministern. Det är nemligen så att dessa befattningar skola indragas i samma stund deras nuvarande innehafvare ingå på pensionsstaten. Vidare har det ena bostället gifvit så mycket i arrende, att innehafvarens pension icke komme att uppgå till det belopp, som han genom lön och boställets afkastning åtnjutit. Vi se således att våra skogstjenstemän äro ganska dyra, och vill man indraga sådana befattningar, då derjemte den afkastning, som tillkommer dem genom bostället, öfvertages af staten, så tror jag icke att man kan komma längre än hvad Utskottet har hemställt. Jag har biträdt Utskottets förslag med det tillägg, som skiljer detsamma från Kongl. Maj:ts proposition, att dessa personer må få ingå på pensionsstaten så tidigt, att de kunna afträda sina boställen redan den 14 Mars 1887. Det är ett skärpt villkor, som Utskottet har tillagt och ett icke så aldeles oväsentligt. Det är därför jag anser man i detta fall icke gerna kan komma längre än Utskottet föreslagit, och på den grund yrkar jag också bifall till Utskottets hemställan.

Herr Helander: Till hvad från statsrådsbänken redan yttrats har jag ingenting annat att tillägga, än att, på grund af den känedom jag har om det ena af dessa boställen — det som är beläget i Södermanlands län — min öfvertygelse är att staten, i händelse åtminstone den ena föreslagna pensionen beviljades, skulle göra en synnerligen god affär på denna sak.

Härmed var öfverläggningen slutad. Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 25.

Blef äfvenledes bifallen.

Punkten 26.

Sedan, i en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 146, Herr *E. Thermanius* med anledning deraf, att hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen vid en vid Laxå station den 28 Februari 1885 timad tågsammanstötning erhållit sådan skada å högra handen, »att hans arbetsförmåga derigenom blifver för all framtid förminskad», af anförda skäl hemställt, att Riksdagen ville besluta att af för sådana ändamål afsedda medel tilldela P. V. Carlsson i Nydalen, dels ett belopp för en gång, till läkarevård m. m., enligt bifogad räkning, 420 kronor,

dels, såsom ersättning för minskad arbetsförmåga, under hans återstående lifstid ett årligt understöd af 100 kronor, hemstälde Utskottet i denna punkt, att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

N:o 37.

Angående pension för öfverjägmästarne C. J. Gyllencreutz och S. C. Lidell.

Ang. utbetalande af skadestånd åt hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen för kroppsskada vid en jernvägssammanstötning.

Ang. utbeta-
lande af skade-
stånd åt hem-
mansegaren P.
V. Carlsson i
Nydalen för
kroppsskada
vid en jern-
vägssamman-
stötning.
(Forts.)

Herr Thermænius erhöill på begäran ordet och yttrade: Det skäl, som Utskottet anfört för afslag å den ifrågavarande motionen, är väl det som innehålles i slutet af Utskottets utlåtande, d. v. s. att »det torde få anses synnerligen betänkligt att gifva nämnda lag någon slags retroaktiv kraft».

Såsom herrarne finna i motionen, har jag emellertid icke byggt min framställning på den lag, som framdeles skulle komma att antagas, utan jag har grundat mitt resonnement på den omständigheten, att till den jernvägsolycka, vid hvilken Carlsson skadades, voro — på sätt framgår af bilagorna till motionen — *statens jernvägar*, genom sin tjänsteman, ensam vållande. Hvad Utskottet säger med afseende på den i år beslutna lagen angående ansvarighet för skada till följd af jernvägs drift, det hör egentligen icke till saken, och jag skall äfven gå förbi detsamma.

Jag har i min motion sagt, att det var till följd af en lokomotivförarens vårdslöshet som sammanstötningen skedde. Jag har icke förut anfört något bevis därför, men för säkerhets skull har jag skaffat mig ett utdrag ur jernvägstrafikstyrelsens registratur, hvilket har följande lydelse:

Till t. f. Intendenten vid II trafikdistriktet.

Vid granskning af insända handlingarne angående orsaken till en den 28 sistlidne Februari å Laxå station timad sammanstötning emellan tåget N:o 136 och ett extra godståg lit. O. D., har Kongl. styrelsen funnit extra lokomotivföraren A. P. Hagström, som fört sistnämnde tåg, ensam vållande till sammanstötningen, i ty att han vid ankomsten till Laxå, då stationens fasta signalinrättning visade stoppsignal, icke med tåget stannat på det i 2 kap. 4 § af gällande tjänstgöringsreglemente stadgade afstånd utanför stationens yttersta vexel; och enär Hagströms uppgift, att det icke stått i hans makt att i rätt tid bringa tåget att stanna, desto mindre förtjenar afseende, som handlingarne utvisa, att Hagström, oakadt han hade sig bekant att banan i närheten af stationen icke obetydligt lutade ned mot stationsplanet, icke i öfverensstämmelse med föreskrifterna i tjänstgöringsreglementet 3 kap. 48 § 3 och 4 mom. i tillräckligt god tid vidtagit ändamålsenliga åtgärder för att minska tågets hastighet, förordnar Kongl. styrelsen, att Hagström, för hvad han sålunda låtit komma sig till last, skall straffas med afstängning från tjänst och lön under tre månader.

Stockholm den 29 April 1885.

C. O. TROILIUS.

Fredrik Almgren.

Rätteligen utdraget ur Kongl. styrelsens för statens jernvägs-
trafik registratur intygar.

Ex officio

A. V. Ljungström.

Registrator.

Det är således tydligt, att ifrågavarande olyckshändelse tillkommit helt och hållet genom den tjänstemans försummelse, hvarom utdraget förmåler.

För att närmare belysa, huru denna sak bör betraktas, skall jag tillåta mig att anföra ett exempel. Om jag t. ex. åtager mig att åt någon af herrarne utföra ett visst arbete, men icke utför detta arbete enligt öfverenskommelse, utan så, att den, för hvilken arbetet verkställes, lider skada deraf, är jag förvissad om att den, som skulle hafva arbetet, komme att framställa anspråk på skadeersättning för hvad jag sålunda brustit i mitt åtagande. Vore det då icke så, att jag, såsom hederlig karl, uppfylde de åtagna förbindelserna och ersatte den vållade skadan, så skulle man med allt skäl draga saken inför domstol för att på det sättet bringa mig att fullgöra hvad jag åtagit mig. — Det är tydligt att staten i detta fall är att anse såsom en industriidkare och såsom sådan också skyldig att uppfylla åtagna förbindelser. Staten har äfven emot sin tjänsteman, såsom utdraget visar, uppträdt på ett sådant sätt, att den utkräft straff af honom därför att han på ett försumligt sätt skött sin tjänst. Då staten å sin sida ansett fullt tillständigt att straffa den, som vållat olyckan, då bör också den, som till följd af denna olycka lidit skada, såsom nu P. V. Carlsson i Nydalen, vara i sin goda rätt att af staten yrka och erhålla ersättning för den skada och förlust, hvilken genom statens förvällande tillskyndats honom icke blott för tillfället, utan för all framtid.

Jag anhåller på grund häraf om bifall till min motion och afslag å Stats-Utskottets hemställan.

Herr von der Lancken: Herr Talman, mine herrar! Jag skall börja med att tillkännagifva, att jag principiellt ej är någon vän af statspensioner. Om staten lemnade åt de enskilde att sjelfve af egna medel sörja för sin ålderdomsförsörjning, så skulle, utom det att landets kapitalbildning derigenom komme att i hög grad befordras, äfven så småningom hos vårt folk framalstras den omtanke för framtiden, den förmåga af sparsamhet och försakelse, hvilka nyttiga egenskapers frånvaro man, måhända icke utan skäl, så ofta förebrått oss. Jag nekar icke att öfvergången från det ena till det andra systemet skulle komma att vara åtföljd af svåra lidanden; men vår tid har förmått åt det enskilda försäkringsväsendet gifva en så stark utveckling, en sådan mångfald af former, att det helt säkert icke skulle vara förenadt med oöfvervinneliga svårigheter att, sedan det en gång blifvit såsom princip uttaladt att staten med sina tjänstemäns ålderdomsförsörjning icke toge någon befattning, endast med tillhjälp af det enskilda initiativet komma till ungefär samma resultat som nu. Detta har emellertid icke förhindrat mig att rösta för flertalet af de pensioner, hvarom i dag varit tal. Så länge tjänstemän i allmänhet pensioneras af staten, kan man uppenbarligen icke undandraga statens hjälp dem, som äro i alldeles samma ställ-

Ang. utbetalande af skadestånd åt hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen för kroppsskada vid en jernvägssammansättning.
(Forts.)

*Ang. utbeta-
lande af skade-
stånd åt hem-
mansegaren P.
V. Carlsson i*

*Nydalen för
kroppsskada
vid en jern-
vägssamman-
stötning.*

(Forts.)

ning och till följd af långvarig praxis varit berättigade antaga, att de formella brister, som utestänga dem från lagliga anspråk på pension, icke skulle förhindra statsmakterna att af billighetsskäl medgifva dem enahanda rättighet.

Lyckligtvis är i denna fråga icke tal om vare sig det ena eller andra slaget af pension. Vi hafva nu helt enkelt att afgöra, huruvida staten kan undandraga sig fullgörandet af en förpligtelse derför att den har stöd icke i tydlig lag, utan endast i det allmänna rättsmedvetandet; ty att statens skyldighet att ersätta skada å person, som vid dess jernvägars drift genom vållande utaf någon dervid anställd tjänsteman förorsakas, ingått i rättsmedvetandet, derom kan väl något tvivel ej råda. Jag hemtar stöd för denna min åsigt uti den omständigheten, att vi just vid denna riksdag antagit den så kallade nya jernvägslagen, som är byggd på dessa grundsatser. Ingen lär väl vilja påstå, att sådant varit möjligt, derest ej åtminstone flertalet af lagstiftare varit genomträngdt af öfvertygelsen om denna åsigts berättigande.

Jag hemtar ett ytterligare stöd för mitt påstående deruti, att staten sedan länge praktiserat på det sättet. Offren från Sandsjö, Lagerlunda och Mattmar hafva, om jag ej misstager mig, i en eller annan form fått skadestånd. Staten har haft sjukt samvete och ansett sig skyldig att i dylika fall träda emellan och godtgöra den skadade. Och huru skulle det kunna vara annorlunda? Det är ju ett formligt kontrakt, som ligger till grund. Staten åtager sig att forsla en person från en ort till annan; deri ligger väl ock en skyldighet att tillse, det denna person, för så vidt på staten beror, kommer oskadd fram till destinationsorten. Om staten forslar en vara och denna genom statens förvållande derunder skadas, lär väl ingen påstå, att staten kan undandraga sig att ersätta den skadade varan. Då torde det väl äfven vara samma skyldighet, om staten forslar en person i stället? Och hur tro herrarne det går, om en enskild är i samma situation. Antagom en forman, som åtager sig att forsla en person från Upsala till Stockholm, antagom vidare att under färden vagnen, till följd deraf att stången ej är fastsatt, stjelpes och personen i fråga bryter en arm, tro herrarne icke att domstolarne då skulle tilldöma denna person ersättning för liden skada? Jag tror det åtminstone. Hvarför skulle då icke staten, för så vidt den genom jernvägarne drifver formansyrket, vara underkastad samma skyldigheter? Man kan visserligen invända, att staten icke kan vara ansvarig för sina tjänstemän eller den betjening, som användes vid jernvägarne. Men jag hemställer, huruvida icke staten kan se sig bättre för än den resande. Staten utväljer ju sina tjänare, och om genom deras förbiseende olycka inträffar, är det väl staten som måste godtgöra skadan.

Nu har motionären ådagalagt, att det var en jernvägstjänsteman, som vållade denna olycka, och då synes mig uppenbart, att staten är skyldig att afhjelpa den skada som tillfogats Herr Carls-

son. Jag inser, som sagdt, ganska väl, att detta måhända endast är en moralisk skyldighet, men jag hemställer om icke staten, just därför att den på lagstiftningsområdet är suverän, bör med än större grannlagenhet än den enskilde behandla sina moraliska förpligtelser.

Jag ber att få yrka bifall till Herr Thermænius' motion.

I detta anförande instämde Herrar *A. Huss, Oléhn, Ol. Melin, Fredenberg, Cöster, Jak. Erikson, Jönsson* i Mårarp, *Sandwall, Hedén, Gust. Ericsson, Wilh. Carlson, Trybom* och *Palmær*.

Herr Danielson: Ja, Herr Talman, jag uppträder icke med anspråk att kunna leda Kammarén till det ena eller andra beslutet; jag vill endast anförä hvad som föranledde Utskottets hemställan. Såsom man finner af motionen, har här skett en skada genom en olycka. Men mannen i fråga har icke fullföljt sina rättsanspråk genom någon rättegång om skadestånd; han har endast låtit inför domstolen höra två vittnen. Hade en sådan rättegång verkligen egt rum till sista instansen, då hade beloppet möjligen på laglig väg kunnat uttagas, och frågan hade i alla händelser varit så utredd, att möjligen billighetsskäl hade kunnat lätt nog göra sig gällande. Men sådan frågan nu föreligger, har Utskottet icke tilltrött sig, endast därför att ett par vittnen blifvit hörda, kunna tillstyrka den skadeersättning, som blifvit begärd. I afseende på skadeersättningen har motionären företett en räkning på den kostnad, som åtgick för mannens vård. Men jag hemställer till Kammaréns omdöme, om icke denna räkning är gjord rätt summarisk. Efter det läkarearfvodet m. m. upptagits, säger Carlsson:

»Under fyra månaders tid var jag förhindrad att sköta mina sysslor, hvarför jag anser en ersättning af 2 kronor per dag billig, och utgör således för 120 dagar kronor 240
Härtill kommer för resor och omkostnader, för vittnesförhör vid Motala rådstufvurätt..... » 75

Summa kronor 420.»

Detta är naturligtvis skrifvet så, som man skrifver en räkning i fråga om ersättning för liden kroppsskada, men räkningen är alldeles icke verifierad, så att man har ingen full säkerhet för dess riktighet.

För öfrigt vill jag erinra derom, att det är först i år som staten fått en lag om ersättning för sådana jernvägsolyckor. Om han nu anmält sin olycka för jernvägsstyrelsen, så hade han möjligen kunnat få rättighet att på grund af denna lag få ersättning; men det har han icke gjort. Men det kanske hade varit ganska vådligt att bevilja en sådan ersättning och dermed gifva lagen en retroaktiv verkan; ty ingen vet huru många sådana olyckor, som en gång timat, på det sättet skulle komma att blifva anmälda.

Det är dessa skäl, som gjort att första afdelningen och sedan Utskottet icke trott sig kunna tillstyrka motionen, och det är på dessa grunder, som jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

*Ang. utbeta-
lande af skade-
stånd åt hem-
mansegaren P.
V. Carlsson i
Nydalet för
kroppsskada
vid en jern-
vägsammans-
stötning.
(Forts.)*

*Ang. utbeta-
lande af skade-
stånd åt Hem-
mansegaren P.
V. Carlsson i
Nydalen för
kroppsskada
vid en jern-
vägssamman-
stötning.*

(Forts.)

Herr *Magnusson* instämde med Herr *Danielson*.

Herr A. P. Lind: Herr *Talman*, mine herrar! Jag kan icke, såsom Herr *Danielson*, finna att personen i fråga haft så lätt för att kunna processa med höga vederbörande, och jag förstår icke heller hvartill det skolat tjena. Han hade väl näppeligen vunnit någonting dermed; och en process kostar alltid så mycket, att det är svårt för en ringa person att anställa densamma och skaffa penningar till protokollslösen, rättegångsbiträde, tingsresor m. m. Och hvad skulle för öfrigt domstolen kunnat göra vid ett sådant mål, då det saknades en lag att döma efter?

Det förundrar mig således att Stats-Utskottet afslagit motionen, då det genom vid motionen bilagda intyg blifvit styrkt, att mannen i fråga var sjelf oskyldig till sin olycka och att det var jernvägs-personalen som vållade, att han miste sin arbetsförmåga. Ty det är väl bra oegentligt, att jernvägen skulle hafva ansvar för den skada, som inträffar vid forslingen af gods, men icke behöfva gifva någon ersättning för skador, som tillfogas en person, så att, om jag t. ex. för med mig en tunna kalk, och den blir skadad, denna skada ersättes, men om jag blir af med en hand eller en fot, och skadas till lif eller lem, jag då icke skulle få någon ersättning.

Skulle emellertid rättsanspråket icke vara så tydligt, att ersättning kan fordras såsom en rättighet, så vill jag återkalla i herrarnes minne, att vi här vid många tillfällen låtit samvetets röst ändå få ut sin rätt, och att vi följt vårt samvetets röst, då vi åtskilliga gånger förut bisprungit personer, såsom denne, ur de djupa lederna. Jag hoppas därför, att herrarne måtte beakta dessa här föreliggande ömmande omständigheter, och anhåller, att Kammaren måtte bifalla motionen.

Herr *Wretlind*: Jag ber att få förena mig med dem, som yrkat bifall till motionen. Det synes mig märkvärdigt, om staten skall undandraga sig att göra, hvad staten ålägger enskilda personer, då de äro vållande till annans ofärd. Jag har äfven fäst mig vid den liknöjdhet från vederbörandes sida, som i detta fall egt rum. Af ett motionen bifogadt utdrag af domboken, hållen hos rådstufvurätten i Motala på rådstufvan den 4 Januari 1886, synes, att ett vittne *Eriksson* intygat följande: »När tåget kom till Töreboda, var det redan mörkt, och som vagnen ej var försedd med upplysning och vi under resan icke kommo i tillfälle skaffa oss egna ljus, så begärde vi vid *Finnerödja* att jernvägsbetjeningen ville förse oss med upplysning i vagnen under en så mörk årstid, men härpå svarades, att staten icke består ljus, och därför kunde vi i mörkret icke bereda oss någon tryggande ställning i vagnen, utan vi måste vara utsatta för förderf, om en olycka inträffade.» De personer, som funnos i vagnen, voro der för att vakta hästar.

Herr Danielson påpekade, att Carlsson icke vid domstol gjort sina anspråk gällande; men det synes af handlingen, att han vändt sig till det håll, som i detta fall vore det rätta, nemligen jernvägs- trafikstyrelsen, och till svar mottog han en skrivelse från Generaldirektör Troilius, deri säges, att Carlssons framställning »saknade stöd af gällande lag» och för ty icke kunde bifallas. Detta kan naturligtvis icke hindra, att den skadade ännu kan stämma staten med anspråk på skadestånd, men jag tror icke det vore svenska staten värdigt att underkasta sig en process för denna orsaks skull.

*Ang. utbeta-
lande af skade-
stånd åt hem-
mansegaren P.
V. Carlsson i
Nydalen för
kroppsskada
vid en jern-
vägs samman-
stötning.*

(Forts.)

För öfrigt har man sagt, att många sådana fall kunna hafva förut förekommit, och det är nog möjligt; men detta fall timade dock för icke länge sedan, endast något mera än ett år, och detta bör väl tagas i betraktande.

Hvad beträffar det yttrande, att räkningen blifvit summariskt uppsatt, vill jag erkänna det; men detta bör väl icke inverka synnerligt på frågan, som nu rör den så att säga principiella skyldigheten att ersätta skada, hvartill staten är vållande.

Jag förenar mig med dem som yrkat bifall till Herr Thermænius' motion.

Herr von der Lancken: Med anledning af hvad Herr Danielson anförde, ber jag att få fråga om jag icke bör kunna pretendera, att, då jag har ett rättsanspråk, som är otvifvelaktigt, gent emot en honnert person, jag då också skall erhålla min rätt utan rättegång. Jag tror att det är staten värdigare att i detta fall sjelfvilligt betala. Vidare beder jag att få hemställa, om det kan vara fullt passande för oss att pruta på några kronor, då vi erkänna oss stå i en obligation? Hafva vi en gång erkänt obligationen, så bör man väl ändå icke fästa sig vid att mannen i fråga möjligen får ett par hundra kronor för mycket. Det är dock att märka, att den fordrade ersättningen för minskad arbetsförmåga icke kan anses vara för högt tilltagen.

Herr Danielson har anmärkt, att, om man nu beviljade den förevarande motionen, ett farligt prejudikat för framtiden skulle kunna uppstå, då mången kunde vara i samma predikament, som den ifrågavarande personen. Men jag ber få hänvisa Herr Danielson till vår jernvägsstatistik om inträffade olyckshändelser vid jernvägsdriften. Han skall deraf kunna inhemta, att det endast är i ytterst sällsynta fall som olyckshändelser träffa *resande* på våra jernbanor. Att tjänstemännen äro mycket utsatta, nekar jag ej, men derom är ju här ej frågan. Jag tror, att något hinder icke möter för staten att godtgöra det nu ifrågavarande anspråket, och jag får därför fortfarande yrka bifall till Herr Thermænius' motion.

Herr Danielson: Jag kan icke annat än beklaga, att den ifrågavarande olyckshändelsen inträffat. Men jag ber få erinra, att

Ang. utbeta-
lande af skade-
lagda handlingar,
ständer åt hem-
mansegaren P.
V. Carlsson i
Nydalen för
kroppsskada
vid en jern-
vägs samman-
stötning.

(Forts.)

mannen i fråga, på sätt herrarne kunna inhemta af de motionen bi-
lagda handlingar, ingått till styrelsen för statens jernvägstrafik med
en framställning om erhållande af skadeersättning. Styrelsen har
härtil i skrifvelse svarat:

»Med anledning häraf får styrelsen underrätta, att styrelsen
funnit eder ifrågavarande framställning sakna stöd af gällande lag
och för ty icke kunnat densamma bifalla.»

Det är alldeles tydligt att, då han icke enligt gällande lag är
berättigad till skadestånd uti ifrågavarande hänseende, man icke
gerna kan säga, att man begår någon obarmhertighet mot honom,
om motionen afslås. Hade han deremot fullföljt saken till dömande
rätt, och der tillerkänts honom ersättning af den, som varit vållande
till skadan, så kunde Riksdagen, det medger jag, i sista hand gerna
tilldela honom denna ersättning såsom ett barmhertighetsverk. Men
att besluta i enlighet med motionärens framställning vore att gifva
sig in på ett område, hvars omfattning man icke kan beräkna, och
jag varnar därför för ett sådant beslut.

Hvad angår den vållade skadan, så tror jag att den icke är
synnerligt stor. Visserligen anger läkarebetyget att ett par af den
ifrågavarande mannens fingrar blifvit styfva i lederna; men han
är icke oförmögen till arbete. Och hvad beträffar den räkning, som
han lemnat — för att nu återkomma till den — så synes den mig
alldeles för högt och allt för mycket på slump tilltagen. Men vilja
herrarne ändock taga den för god och betala den, så gerna för mig.
Jag har endast velat säga min mening.

Herr Wretlind: Jag ber att för herrarne få omnämna ett
fall, som visar att jernvägsstyrelsen verkligen anser sig skyldig att
godtgöra den skada, som drabbat den enskilde genom jernvägsbetje-
ningens försummelse. Det hände nemligen en gång att en person
på resa med nattåget från Skåne till Norrköping anmodade konduk-
tören att väcka honom, då tåget anlände till sistnämnda ställe, men
att konduktören glömde detta, och den resande fick följa med ända
upp till Stockholm. Då han anmälde förhållandet hos trafikstyrelsen,
medgaf denna honom afgiftsfri resa tillbaka till Norrköping, emedan
den ansåg att det var genom banbetjeningens förvällande som per-
sonen i fråga icke kommit att stanna på rätt ställe.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr vice Talman-
nen, i enlighet med de meningar som förekommit, propositioner dels
på bifall till Utskottets hemställan och dels på yrkandet att, med
afslag å nämnda hemställan, den af Herr Thermanius i ämnet väckta
motionen måtte bifallas; och ansåg Herr vice Talmannen den förra
af dessa propositioner hafva blifvit med öfvervägande ja besvarad.
Som votering likväl begärdes, skedde af sådan anledning uppsättning,
justering och anslag af en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad Stats-Utskottet hemställt i 26:te punkten af utlåtandet N:o 13, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, har Kammaren, med afslag å nämnda hemställan, bifallit den af Herr E. Thermænius i ämnet väckta motionen.

Voteringen företogs och utföll med 97 ja mot 69 nej; varande alltså Utskottets hemställan bifallen.

Utskottets hemställan under *punkten 27* var af följande lydelse: »att Utskottet vid uppgörandet af riksstaten för år 1886 må ega att i anslaget till allmänna indragningsstaten vidtaga den jemkning, som för jemnande af hufvudtitelns slutsummor kan blifva erforderlig».

Efter uppläsande häraf anförde:

Herr Sjöberg i Stockholm: I denna punkt förekommer ett siffertal, som lärer böra ändras. Här säges nemligen: »Utskottet hemställer, att Utskottet vid uppgörandet af riksstaten för år 1886 må ega att i anslaget till allmänna indragningsstaten vidtaga den jemkning» och så vidare. — Det måtte påtagligen vara meningen, att här skall stå 1887, ty 1886 års riksstat hafva vi ju för länge sedan lyckats komma ifrån. Detta är så mycket säkrare, som samma hemställan förekommer i Stat-Utskottets utlåtande N:o 15 a vid förra riksdagen, der det var fråga om bestämmande af statsregleringen för år 1886. Jag drager deraf den slutsatsen, att sagda betänkande i denna del blifvit vid expeditionen allt för troget afskrifvet i år, och tager mig således friheten hemställa, att årtalet 1886 i denna punkt måtte utbytas mot 1887.

Herr Danielson: Jag skall bedja att få instämma med Herr Sjöberg och anhåller att felet, som tydligen tillkommit af förbiseende, måtte rättas, och siffran 1886 ändras till 1887.

Herr Jonson i Fröstorp: Sedan Herr Danielson nu besvarat den vid denna punkt framställda anmärkningen, har jag icke något vidare att tillägga, utan hemställer i likhet med honom att siffran måtte ändras från 1886 till 1887.

Vidare yttrades ej. Punkten bifölls med iakttagande deraf, att årtalet 1886 ändrades till 1887.

Ang. utbetalande af skadestånd åt hemmansegaren P. V. Carlsson i Nydalen för kroppsskada vid en jernvägssammansstöting.
(Forts.)

Punkterna 28 och 29.

Biföllos.

§ 2.

Föredrogs och bifölls Lag-Utskottets Utlåtande N:o 51, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående bestämmelser om vård och förvaltning af Stockholms stads allmänna begravningsplatser.

§ 3.

Förekom till behandling Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 11, angående ännu oafgjorda delar af tullbevillningen.

Punkterna 1 och 2.

Biföllos.

Efter föredragning dernäst af *punkten 3*, deri Utskottet hemställt att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, att, med stöd af 18 artikeln i gällande handelstraktat med Frankrike, Kongl. Maj:t ville hos franska regeringen söka utverka sådan ändring i nämnda traktats bestämmelser, att den å fransk sida betingade tullfrihet för jernvägsskenor, maskinerier, redskap och verktyg samt ångmaskiner och ångpannor måtte upphöra, begärdes ordet af

Herr Boström, som yttrade: I Första Kammaren har denna punkt blifvit återremitterad efter en temligen långvarig och ganska liflig debatt, hvilken hufvudsakligast rört sig kring 8:de artikeln i franska handelstraktaten, som, efter hvad herrarne veta, handlar om införseln af franskt drufbränvin. Då år 1882 franska traktaten ingicks, yttrade Herr Statsministern i ett af sina anföranden till statsrådsprotokollet i fråga om tullbehandlingen af det franska drufbränvinet, att det vore kinkigt att gå in på tullnedsättningen för denna vara, »helst den undantagsställning nuvarande traktat inrymmer åt bränvin af vindruvur af fransk tillverkning icke rättfärdigas af den verkliga beskaffenheten af den vara, som på senare åren förekommit i handeln och dragit fördel af den lägre tullsatsen». Sedermera fingo dessa betänkligheter fara. Han talade icke vidare om beskaffenheten af den hitförda konjaken, utan trodde att en bättre kontroll skulle kunna åstadkommas, och att vi derigenom endast skulle få in drufbränvin. Erfarenheten har dock visat att han icke fått rätt i detta hänseende. Då traktaten ingicks, ordnades kontrollen så, att mären i det distrikt, der varan producerades, lemnade intyg öfver dess beskaffenhet, men i fjol begärde franska regeringen att få ändra denna kontroll, såsom jag förmodar af det skälet, att

märerne icke visat sig benägna att alltid bekräfta varans beskaffenhet. Nu går det så till, att chefen för tullförvaltningen å exportorten utfärdar produktionsbevis. Det är gifvet, att, i synnerhet å de större skeppningsorterna, det innebär nästan en omöjlighet för tullförvaltningen att bestämma, om bränvinet blifvit tillverkad af drufvor eller annat. Jag har här uppgifter från en tysk, som i sin ordning hemtat dem från officiella franska siffror. Deraf finner man, att produktionen af drufsprit, deri inbegripes äfven bränvin och sprit af eider och frukt, i Frankrike utgjorde år 1875 717,732 hektoliter 100 procent, gick så ned 1880 till 48,514 hektoliter, men synes derefter hafva något stigit eller till 96,883 år 1884. Å andra sidan har vår import af drufbränvin hållit sig till 1,300,000 liter 1875, så i några år 1,500,000 liter, steg så till 1,700,000 år 1879, för att derefter småningom nedgå till omkring 1,200,000 liter och derunder de senaste åren, allt 50 procents styrka. Det visar sig således att Sverige ensamt skulle konsumera 10 å 12 procent af allt det drufbränvin som produceras i Frankrike, och detta ehuru, såsom herrarne kanske hafva sig bekant, i Frankrike sjelft förtäres en myckenhet af denna konjak, som dessutom konsumeras i alla andra länder. Således framgår af denna statistik, att det omöjligen kan vara drufbränvin alltsammans, som kommer in såsom sådant och obehörigt drager fördelen af en lägre tullsats.

Jag såg just i dag en uppgift från den amerikanske konsulen i La Rochelle, som säger att i sjelfva verket har tillverkningen af konjak så godt som alldeles upphört, ty den ringa kvantitet konjak som nu produceras åtgår såsom underlag vid den öfriga konjaktillverkningen. Det tillgår nemligen så, att till potatis- eller betspriten sättes något drufsprit som essens. Sådan tillverkas af olika smak, och produceras så olika slag af konjak, allt efter en köparens önskan. Det var denna punkt som Frankrike mest satte värde på; det var den, som gjorde att Frankrike var så angeläget att ingå på trakta-ten. Och om det också är möjligt att nu få dem att ingå på någon förändring i denna punkt, saknas derföre icke skäl att hålla fram denna sak för att få ändring i de punkter, som för Frankrike icke hafva så stor betydelse. Det vore också godt om vår regering i sina underhandlingar hade att stödja sig vid uttalanden af svenska Riksdagen, hvarför jag, Herr Talman, anhåller om återremiss på denna punkt, på det att i skrifvelsen må inflyta något om denna spritimport.

Häruti instämde Herrar *Lönegren, Vilh. Carlson, Nilsson* i Käggla, *Wallberg, Oléhn, Granlund, Erickson* i Bjersby och *Örwall*.

Vidare anfördes ej. Herr vice Talmannen gaf proposition först på bifall till Utskottets hemställan och derefter på ärendets återmitterande, och blef den senare propositionen med öfvervägande

ja besvarad; hvadan Kammaren beslutat återförvisa punkten till Utskottet.

Punkterna 4—10.

Biföllos.

Punkten 11.

Under rubriken *Flyttsaker* förekomma i tulltaxan följande bestämmelser:

	Quantitet för tullberäkningen.	Tullsats.	
		Kronor	öre
reseförnödenheter, af egaren sjelf medförda, då de af vederbörande tullkammare eller tullinspektion finnas ej öfverstiga hans behof under resan -----	---	<i>fria.</i>	
öfriga inkommande gamla och brukade husgeråds- eller andra lösörepersedlar, när, efter det egaren på tro och heder afgifvit intyg, att han dem för eget bruk och icke i handelsafsigt infört, vederbörande tullkammare eller tullinspektion pröfvar dem icke öfverstiga egarens behof -----	---	<i>fria.</i>	

I en inom Andra Kammaren väckt motion, N:o 95, hade Herr *J. G. Granlund*, som ansåg, att, till förekommande af missbruk, en förändring uti ifrågavarande bestämmelser vore nödvändig, hemställt att Bevillnings-Utskottet måtte till Riksdagen inkomma med förslag till sådan förändring, i syfte som i motionen funnes närmare angifvet.

Utskottet hemställde emellertid, att motionen måtte af Riksdagen lemnas utan afseende.

Sedan denna Utskottets hemställan blifvit uppläst, anförde:

Herr Granlund: Detta digra betänkande innehåller icke mindre än 63 punkter, och det slut, hvartill Utskottet i afseende på

detta kommit, har, med undantag af tre, varit det att Utskottet funnit de deri framställda förslag vara af beskaffenhet att icke »böra till någon Riksdagens åtgärd föranleda.» Vid sådant förhållande är det också naturligt, att min motion blifvit behandlad på samma sätt.

Som herrarne finna af min motion, afser den ingalunda en förhöjning af gällande tullsatser, utan en förändring af vissa föreskrifter vid tulltaxans tillämpning, hvilka äro ganska elastiska att af tulltjenstemännen kunna rätt uppfattas vid olika förhållanden, så att vissa tullsatsers erläggande till följd af dessa föreskrifter icke må annulleras. Uti 17 och 18 punkterna af tulltaxan finnes enligt min uppfattning en mindre lyckad föreskrift; det heter nemligen under rubriken *flyttsaker*: »reseförnödenheter, af egaren sjelf medförda, då de af vederbörande tullkammare eller tullinspektion finnas ej öfverstigade hans behof under resan, fria.» Under ordet: *reseförnödenheter* kan ganska mycket inbegripas, och herrarne kunna vara öfvertygade om att en mängd personer ganska mycket begagna sig af den särskilda föreskrift, som här finnes angående ordet: *reseförnödenheter*. Så t. ex. kan man resa till utlandet ganska lätt ekiperad, men vid återkomsten hit kan man vara öfverflödigt försedd med stor garderob, kappsäckar och en mängd nya artiklar, som man med full rätt kan fordra att få tullfritt införda, ja man kan till och med införa dyrbara vagnar, selar, sadlar m. m. som allt kan hänföras under nämnda rubrik »reseförnödenheter». Om då en tulltjensteman säger till den resande: »den varan skall ni förtulla», så behöfver den resande blott åberopa sig på tulltaxan samt anföra att de medförda effekterna, såsom ej öfverstigande hans behof under resan, äro, ehuru upptagna i tulltaxan såsom tullpligtige, från tull befriade genom den särskilda föreskriften. Då i dylika fall pröfningsrätten huruvida den resande försett sig med större förråd, än som för resan erfordrats, ligger i tulltjenstemännens hand, så ligger uti denna föreskrift en ganska svår sak att riktigt kunna bedöma, huruvida den resandes förmögenhetsvilkor äro sådana, att den mängd reseförnödenheter han medför kan öfverstiga hans behof — ty mycket kan räknas till behof under resan, till exempel om den skall fortsättas landvägen. Men skulle stundom tullinspektionen vägra den resande tullfrihet för hvad han anmält som reseförnödenheter, så finnes dessutom i tulltaxan en annan bestämmelse, som lyder så: »öfriga inkommande gamla och brukade husgeräds- eller andra lösörepersedlar, när, efter det egaren på tro och heder afgifvit intyg, att han dem för eget bruk och icke i handelsafsigt infört, vederbörande tullkammare eller tullinspektion pröfvar dem icke öfverstiga egarens behof, fria». Äfven der är pröfningen lagd i tulltjenstemännens hand, och han skall äfven der bestämma huruvida de medförda persedlarne öfverstiga egarens behof. Detta blir med hänsyn till de särskilda resenärernas förmögenhetsvilkor ganska svårt; ty för ett rätt bedömande af den saken borde den resande hafva med sig någon sorts rättslig handling för att visa huru pass förmögen han vore. Ett bedömande sådant

som detta är ju vid många tillfällen svårt och obehagligt, och får den resande icke sina medförda saker tullfria såsom reseförnödenheter, så kan han sålunda göra anspråk derpå under denna punkt, enär de om än på konstladt sätt blifvit brukade. Jag hade föreställt mig att Riksdagen borde låta sig angeläget vara att meddela föreskrifter, som kunde leda till ändring i och upphäfvande af dessa missförhållanden. Dessutom vill jag tillägga, att under ordet: »brukade lösörepersedlar» kan inbegripas allt hvad som deraf blifvit aldrig så litet begagnadt, så att derunder kan, strängt taget, hänföras hvarje sak, endast den är behäftad med en enda fläck o. s. v. I afseende å vagnar lärer, efter hvad jag flera gånger hört, så tillgå, att man kör några mil med den köpta nya vagnen och nedsmutsar densamma, och det kan sedan svårigen förnekas att den är »brukad».

Då Utskottet icke kunnat, med anledning af min motion, meddela några föreskrifter eller något förslag till förbättring af åsyftade bestämmelser, är det icke min mening att här göra något särskildt yrkande, men jag vill uttala den förhoppningen, att tullverkets nitiske chef med sitt kända intresse för vårt tullväsende måtte genom cirkulär eller något mer skärpta föreskrifter till vederbörande tulltjenstemän göra dem något närmare uppmärksamma på de af mig nu aumärkta missförhållanden.

Jag vill emellertid hafva tillagdt, att jag hade hoppats att Utskottet skolat taga denna fråga mera i öfvervägande än som nu varit fallet.

Herr Lönegren: Jag tror visserligen att Herr Granlunds klagomål kunna hafva något skäl för sig, om man tänker sig långt tillbaka i tiden, och särskildt i afseende på vagnar, hvilken importartikel han par préférence synes intressera sig för. Jag tror mig dock kunna påstå, att förhållandena i detta hänseende numera äro mycket bättre än förr, beroende detta dels på en sundare uppfattning hos allmänheten, dels ock på noggrannare uppsigt och tillämpning af lagens föreskrifter. För dem, som resa utrikes och vid hemkomsten måste låta kontrollera de effekter de föra med sig från utlandet, äfvensom för dem, som flytta in till Sverige och föra med sig möbler, husgeråd m. m., samt för dem, som taga arf utrikes är det af vigt och intresse att dessa saker, då de äro gamla och brukade, icke betungas med tullafgift, och då, utöfver den kontroll tulltjenstemannen är ålagd utöfva öfver inkommande varor, det dessutom särskildt är föreskrifvet vid införsel af gamla och brukade husgeråds- och andra lösörepersedlar, att importören skall afgifva ett intyg på tro och heder att han icke intagit dem i handelsafsigt, utan för eget bruk, så tror jag man vidtagit alla nödiga försigtighetsmått till förekommande af missbruk och försvinnning. Att tulltjenstemannen vid invisitering af resandes effekter har en ganska delikatt uppgift kan jag försäkra motionären, och är det ofta rätt svårt att bestämma, huruvida en resenär kan vara berättigad att tullfritt

hafva så och så mycket med sig. Detta är en pröfning, som mången gång anses för mycket inkräkta på det personliga området, och i det fallet får man icke gå för långt.

Jag vill icke bestrida, att det icke äfven nu kan inträffa att missbruk ega rum, ty sådana kunna ej alltid, med bästa vilja, förekommas; så t. ex. när gamla och brukade saker köpas i utlandet och införas tullfritt såsom flyttsaker, ehuru de visserligen icke egentligen kunna såsom sådana anses; men detta är, som jag tror, småsaker, och torde icke förtjena att man fäster mycken uppmärksamhet dervid, då vilkoret för åtnjutande af tullfrihet alltid är att införseln sker för eget bruk. Jag tror att man kan vara nöjd med de bestämmelser, som redan finnas, ty, enligt den erfarenhet jag eger, har den föreskrift, som på senare tid tillkommit, att importören skall för åtnjutande af tullfrihet å gamla flyttsaker på tro och heder skriftligen intyga, att han dem för eget bruk och icke i handelsafsigt infört, visat sig synnerligen verksam.

Jag anhåller om bifall till Utskottets här gjorda hemställan.

Herr Granlund: Om, såsom den siste talaren sade, rörande ärfda saker, dessa stadganden endast vore tillämpliga på sådana varor, som man ärfver, så skulle jag icke hafva något att anmärka; men jag anser mig hafva fog dertill, då tillämpningen sker på dem, som köpa något, högst litet, förbrukade artiklar och förse sig med mycket större förnödenheter än de själfva behöfva, för att sedan dermed bedriva affärer. Jag hoppas emellertid att vederbörande skola, utan att särskilda åtgärder från Riksdagens sida behöfva vidtagas, bemöda sig om att genom sina underordnade tjänstemän söka afhjelpa det missförhållande, som nu är rådande, ty att undansnifningar för närvarande kunna ega rum på flere håll, genom missuppfattning vid tillämpningen af ofvannämnda föreskrift, derom kunna herrarne vara öfvertygade.

Härmed var öfverläggningen slutad. Utskottets hemställan bifölls.

Punkten 12.

Ang. tull å artikeln fläsk.

Under yrkande att nu medgifna tullfrihet för artikeln *Fläsk* måtte upphöra, hade i särskilda motioner derå föreslagits följande tullsats, nemligen: af Herrar *P. Reutersvärd* m. fl. och Grefve *E. Sparre* m. fl. samt Herrar *Jan Eliasson* och *K. E. Holmgren* 10 öre för 1 kilogram; af Herr *J. Petersson* i Boestad 20 öre för samma qvantitet; af Herr *J. Pettersson* i Alfvesta 1 krona 50 öre för ett lipund samt af Herr *J. A. Sjö* 2 kronor för enahanda vigt, motsvarande sistnämnda tullsats omkring 17,5 resp. 23,5 öre för 1 kilogram.

Efter föredragning af Utskottets hemställan, att motionärernes

*Ang. tull å ifrågavarande framställningar icke måtte af Riksdagen bifallas, be-
artikeln fläsk.* gärdes ordet af

Herr Sjö, som yttrade: Såsom herrarne se af betänkandet, har Utskottet afstyrkt snart sagdt alla de vid denna riksdag väckta motionerna angående införselstullar icke endast på landtmannavaror, utan äfven på landets öfriga alster. Den hufvudsakliga orsaken dertill har måhända varit något misshumör öfver den behandling, Utskottets betänkande rörande införselstullar på spanmål fått här i Kammaren. Man skulle också möjligen kunna tänka sig ett annat förhållande, nemligen att Utskottet numera började att mera luta åt frihandelsteorierna; och för min del medgifver jag gerna, att den så högt beprisade frihandeln skulle vara den bästa och naturligaste, om den funnes till och vore en verklighet öfver hela världen.

Ty värr finnes dock denna teori eller frihandel icke i något land i hela världen, utan hafva alla länder utan undantag åsatt mer eller mindre höga införselstullar å en del af de från andra länder importerade varor, och detta få äfven våra svenska exportörer erfarå, då de skola sälja sina varor till utlandet.

Då så är förhållandet, anser jag det vara med rättvisa och bilighet förenligt, att Sverige behandlar utlandet likasom utlandet behandlar oss i detta hänseende. Hvad särskildt införselstullen på fläsk jemte ladugårdsprodukter angår, tror jag man ganska väl kan åsätta dessa varor en liten tullsats, helst dessa varor hit införas, åtminstone hvad fläsket angår, från ett land, till hvilket Sverige, för så vidt jag har mig bekant, icke säljer några af sina exportartiklar. Denna näring borde också uppmuntras inom vårt eget land och dertill vore det fördelaktigt, om de, som drifva denna näring, kunde genom tullsatsen få något mera betaldt för den inhemska varan.

Om man genom en sådan åtgärd finge något mera betaldt för sin vara, kunde derigenom vinnas den fördelen, att landtmannen sjelf uppfodrade större delen af sin spanmål, hvilken han eljest med dryga kostnader får afföra till närmaste försäljningsplats för att der sälja den till lågt pris. Landtmannen skulle äfven, då han uppfodrade en stor del af sin spanmål, få ett godt gödningsämne till sin jord och slippa att införa så mycket artificiella gödningsämnen från utlandet som nu. Ja, man skulle kanske också kunna undgå att sätta införselstull på spanmål. Jag tror, att det äfven skulle hafva en annan fördel med sig, om landtmannen finge mera betaldt för dessa förädlade födoämnen och lättare kunde sälja dem, nemligen den, att han kunde lemna sysselsättning åt en del arbetare, som annars i brist på arbete helt visst komma att emigrera till Amerika eller taga tienst i Tyskland och Danmark eller begifva sig in till städerna för att konkurrera med dervarande arbetare. Det finnes således enligt mitt förmenande många och talande skäl för att sätta införselstull på fläsk och ister, eller med ett ord alla förädlade födoämnen, i stället för att sätta tull på spanmål, och jag

anser att landtmannen derigenom skulle till största delen vara hjälpt, hvarför jag tager mig friheten vördsamt yrka bifall till Herrar Eliassons och Holmgrens förslag. Jag har visserligen sjelf väckt motion om högre tull på ifrågavarande födoämnen, men då jag icke kan hoppas att vinna framgång för en högre afgift, och det finnes ett förslag om en mindre, yrkar jag bifall till detsamma.

Ang. tull å artikeln fläsk.

Vidare anförde:

Herr Pettersson i Alfvestad: Jag har äfven väckt motion i samma riktning som Herr Sjö, och jag yrkar för min del bifall till densamma.

Herr Svensson i Lösen: Ja, kunde den förste talarens framställning om tull å denna enda artikel fläsk hafva den kraftiga verkan han nämnde, så att våra arbetare till och med sluppe emigrera från landet, då vore allt godt och väl, och jag skulle vara fullkomligt ense med honom, men, mine herrar, då tullskyddsvännerna inom Riksdagen framstälde sitt förslag till tullsatser, var det icke för att få tull på vare sig fläsk eller råg eller korn eller hvete i och för sig, utan det var ett helt system, afsedt att gifva skydd åt det svenska arbetet, som de ville åstadkomma. När detta system gick sönder vid den första behandlingen af tullar, eller vid frågan om spanmålstullarne, synes det mig icke vara värdt att spilla många ord på de andra, utan låta dem dela samma öde. Vi få väl komma åter mera eniga och med starkare krafter till nästa Riksdag; och hvem vet, om det icke då lyckas, sedan landet genom nya val gifvit till känna om det gillar skyddstullsystemet eller icke?

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Petersson i Boestad: Herr vice Talman, mine herrar! Då jag nu begärt ordet i denna fråga, gör jag det icke med något hopp om att i år, vid denna riksdag, någon tull skall blifva åsatt varorna kött och fläsk, då icke ens Utskottet tillstyrkt detsamma. Jag tror dock att en måttlig införselstull å dessa artiklar skulle verkat välgörande för landtbruket i de flesta delarne af vårt land, och jag hade till och med vågat hoppas, att frihandelns vänner skulle tillmötesgått oss i detta afseende och lemnat oss sitt bifall. Det kan möjligen ändå hända, att vi blifva befriade från konkurrensen af den amerikanska varan redan i år, ty jag läste nyligen i en tidning, att en mjeltbrandartad sjukdom decimerat svinhjordarne i den amerikanska vestern, att kött efter dessa djur snart kan komma i den europeiska marknaden, och i så fall kunde vår regering, i likhet med hvad fallet var i Frankrike för några år sedan, efter hvad jag vill minnas, helt enkelt förbjuda införandet af fläsk i landet, enär man ju hade anledning misstänka, att detsamma kunde medföra smitta och vara skadligt för helsan. Jag hoppas för den skull

Ang. tull å artikeln fläsk. att vår regering gör sig noga underrättad om detta förhållande och handlar derefter.

(Forts.)

Herr Talman, jag har icke något yrkande att göra.

Herr Janson i Karlshed: Att Utskottet kommit till detta resultat anser jag vara alldeles riktigt, när man vet huru spanmåls-tullarne behandlades. Hvad som deremot förvånar mig och många i landet är, att majoriteten inom denna Kammare, som så ofta sammanträder och är enig, till och med om det endast gäller att nedsätta ett anslag till en fattig vaktmästare med 100 kronor o. s. v., icke en enda gång sammanträdt och rådgjort, när det gått något så angeläget som att söka skydda landtbruket genom tull på dess produkter. Det är just på den grunden, mine herrar, jag ber att få yrka bifall till Utskottets förslag, och jag hoppas att, när frågan nästa gång kommer före, man må söka få kännedom om, huru landet är beläget, och komma till insigt om, huru landet vill hafva det i denna fråga.

Herr Nilsson i Kägglå: Jag tror icke att Riksdagen är benägen att frångå sin förut gifna åsigt, att icke sätta tull på lifsförnödenheter. Men vore jag icke öfvertygad derom, skulle jag vara den förste, som yrkade tull å fläsk, ehuru jag icke kan fullkomligt instämma med Herr Sjö, som påstod, att allt skulle vara hjälpt, om Riksdagen nu åsatte denna tull, att emigrationen skulle afstanna o. s. v. Inom Utskottet har det talats mycket om saken, och det var till och med ganska stora utsigter för, att motionärens förslag skulle blifva tillstyrkt, men då framhölls från motsatta sidan, att arbetarne vore tvungna att hafva amerikanskt fläsk för godt pris. Och när Riksdagen biträdt den åsigten, att vi skola hafva bröd till godt pris, så ansåg man att detsamma också borde gälla för fläsk.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Odell: Det vore underligt, om vi just nu skulle bryta med det för handen varande systemet och sätta tull å lifsförnödenheter. Vi hafva ju tillämpat det fria systemet hela denna riksdag i alla de frågor, som beröra näringarna. Skulle vi nu bryta med detta system, så tror jag att vi icke handlade rätt, ty enligt min tanke böra vi låta folk få billigt fläsk till billigt bröd.

Jag skall icke vidare upptaga Kammarens tid, ehuru jag ännu skulle kunna hafva åtskilligt att yttra i denna fråga, utan iuskränker mig till att yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Jonsson i Hof: Då jag begärde ordet, skedde det icke i afsigt att försvara hvarken Utskottets förslag eller dem, som yrkat ändring deri, emedan samma majoritet, som dikterade beslutet i fråga om spanmålstullarne, äfven här styrt efter eget godtycke.

Men jag vill fästa den ärade talarens på elfsborgsbänken uppmärksamhet derpå, att majoriteten verkligen mer än en gång sammanträdt för att rådgöra om dessa frågor och sannolikt dervid äfven fattat sitt beslut, under det att minoriteten deremot, så vidt jag vet, icke haft något dylikt sammanträde.

Ang. tull å artikeln fläsk.
(Forts.)

Hvad sjelfva saken beträffar öfverlemnar jag den åt Kammarrens eget bepröfvande.

Herr Persson i Rinna: Då jag ser på Utskottets betänkande i denna punkt, kan jag icke annat än förvånas. För icke länge sedan inkom Bevillnings-Utskottet med ett utlåtande, som var äkta protektionistiskt. Nu deremot är dess utlåtande äkta frihandelsvänligt. Det är besynnerligt att åsigterna kunna ändras så hastigt. Hade Utskottet tänkt närmare på saken, så kanske denna punkt blifvit behandlad på ett annat sätt än nu varit fallet.

Jag skall icke göra något yrkande, utan har endast velat uttala dessa ord för att gifva tillkänna, på hvad sätt jag ogillar Utskottets framställning i denna punkt.

Herr Janson i Carlshed: Till svar på hvad min ärade vän på norrlandsbänken nyss yttrade, vill jag endast lemna honom den upplysningen, att det icke var majoriteten i frågan om spanmålstullarne, som jag klandrade, utan majoriteten i denna Kammare, ehuru jag ville vara litet grannlaga och icke kalla den för landtmannapartiet, men nog insåg talaren meningen.

Herr Lönegren: Den näst föregående talaren, Herr Persson i Rinna, uttryckte sin förundran deröfver att Bevillnings-Utskottet nu visat sig frihandelsvänligt, då det deremot i ett föregående betänkande hyllat den motsatta åsigten. Jag ber att till hans genomläsande få rekommendera pag. 8 i Utskottets betänkande, der de motiv finnas anförda, som föranledt Utskottets afstyrkande af föreslagna tullsatser å landtmannaprodukter m. m.; Utskottets uppfattning i tullfrågan är nog oförändrad.

På grund af dessa skäl, hvilka af Herr Svensson i Lösen nyss upprepades, anhåller jag om bifall till Utskottets hemställan i denna punkt.

Herr Larsson i Löa: Jag ansluter mig helt och hållet till hvad den siste talaren yttrade. Allt ordande i denna fråga är, enligt mitt förmenande, detsamma som att tala om påfvens skägg, ty man kan ändå icke komma till något annat slut än det, hvar till Utskottet kommit.

Herr Svensson i Rydaholm: Om jag endast tänker på Småland och dess förhållanden, så tror jag att den nu föreslagna tullen å fläsk skulle verka ganska välgörande. Men då detta är en sak,

Ang. tull å artikeln fläsk. som rör landet i sin helhet, kan jag icke instämna med dem, som endast yrka tull på fläsk, utan anhåller därför om bifall till Utskottets hemställan.
(Forts.)

Öfverläggningen var slutad. Efter det Herr vice Talmannen till proposition upptagit de särskilda yrkandena, blef Utskottets hemställan af Kammaren bifallen.

Punkterna 13—20.

Biföllos jemväl.

Punkten 21.

Lades till handlingarne.

Ang. tull å artikeln hattar. I *punkten 22* hade Utskottet utlåtit sig, beträffande tull å artikeln *Hattar*, och dervid hemställt att Riksdagen, med afslag å en af Herr W. Carlson i ämnet väckt motion, måtte bifalla hvad i Kongl. Maj:ts föreliggande proposition samt Herr V. Lindahls hithörande motion föreslagits.

Herr W. Carlson anförde: Jag ber endast att få beklaga de förhållanden, som nödgat Bevillnings-Utskottet att i afseende på min motion komma till det resultat, hvartill det nu kommit. Men jag kan icke klandra Utskottet därför, då det haft sådana hinder i vägen som den franska handelstraktaten, hvilket ju måste anses såsom goda grunder. Såsom jag i min motion påpekat, är det nu fastställt en tull af 40 öre på dessa filtstumpar, en vara, som i verkligheten är värd endast 60 öre, och samma tullsats, 40 öre, gäller för en fullfärdig hatt som är värd 10 à 12 kronor. Deri finnes ju ingen tillstymmelse till rättvisa. Men då den franska handelstraktaten nu lägger öfvervinneliga hinder i vägen för rättelse häruti, är det klart, att Bevillnings-Utskottet icke kunnat föreslå Riksdagen att fatta annat beslut. Jag hoppas dock, att den tid icke måtte vara långt aflägsen, då vår regering skall finna medel att bota detta missförhållande genom att söka fria våra händer, hvarigenom vi kunna bestämma sådana tullsatser på artiklarne, som stå i rimligt förhållande till deras värde.

Jag ber blott att få till protokollet antecknad, att ehuru den på ifrågavarande artikel hvilande låga tull är en följd af franska handelstraktaten, denna artikel dock i verkligheten icke är någon fransk, utan egentligen en tysk vara, hvaraf till vårt land årligen införas ungefär 5- eller 600,000 stycken. Detta är som jag sade ett tyskt fabrikat och inkommer hufvudsakligast från Tyskland. Jag tror därför, att man både för denna och många andra artiklar har anledning önska differentialtullar och Frankrike skulle icke

komma att förlora derpå; ty Frankrike har ingen egentlig marknad inom vårt land för denna vara, emedan den tyska fabrikationen inom detta område står långt framom den franska, åtminstone hvad billiga pris beträffar.

Ang. tull å artikeln hattar.
(Forts.)

Jag har som sagdt blott velat beklaga att ingen ändring för närvarande kan ske, då öfvervinneliga hinder ligga i vägen, och jag har sålunda intet yrkande att framställa.

Vidare yttrades icke. Kammaren biföll Utskottets hemställan.

Punkten 23.

Bifölls.

Punkten 24.

Lades till handlingarne.

Efter föredragning dernäst af *punkten 25*, innefattande Utskottets hemställan, att de i särskilda motioner af Herrar *P. Reuterswärd* med flere, *Grefve E. Sparre* med flere och *P. Zimdahl* framställda yrkanden om förhöjning i nu gällande tullsatser å *tafflar* och *pianinon* samt *flyglar* icke måtte vinna Riksdagens bifall, lemnades ordet på begäran till

Herr *Zimdahl*, som anförde: Det ligger i sakens natur, att jag under nuvarande förhållanden för länge sedan öfvergifvit tanken på, att man skulle fästa något afseende vid min motion; men jag håller emellertid Bevilnings-Utskottet räkning för att det vid motionens begrafning beledsagat densamma med några blommor. Jag ber endast få tillkännagifva, att jag tror på en uppståndelse äfven här vid lag och hoppas jag då på bättre framgång.

Herr *Lönegren* yttrade: Då den föregående talaren icke gjorde något yrkande, skulle jag kunna afstå från ordet; men då jag nu fått det, vill jag begagna tillfället för att bemöta något af hvad han i sin motion anført.

Jag anser för min del, att pianofabrikanternes klagan verkligen har skäl för sig, och sorgligt är det onekligen att se, huru som importen af pianon och pianinon allt mera tilltager. För närvarande införas i landet årligen omkring 900 dylika instrument, representerande ett mycket stort kapital, då likväl allmänhetens behof i detta hänseende säkerligen skulle kunna genom tillverkning inom landet tillgodoses. De nu föreslagna tullsatserna gå emellertid, synes mig, allt för högt. Före 1865 års handelstraktat med Frankrike var tullen på *tafflar* och *pianinon* samt *flyglar* respektive 60 och 120 kronor, men till följd af nämnda traktat nedsattes dessa tullsatser

till 40 och 60 kronor. På grund af tullkomiténs förslag höjdes de 1882 till nu gällande belopp eller 60 och 100 kronor, hvilka tullsatser i medeltal utgöra 10 procent af varans värde, men i många fall uppgå till ännu högre procenttal. Nu föreslå Herrar Reuterswärd med flere och Grefve Sparre med flere, att tullen å dessa instrument måtte höjas till 100 och 150 kronor. Herr Zimdahl deremot föreslår att de skola höjas ända till 200 och 250 kronor, hvilket uppenbarligen är för högt tilltaget och tål vid nedprutning. Bäst torde väl vara att låta frågan härom hvila till längre fram, då denna näringsgrens behof af ökadt skydd, liksom så många andras, kan blifva föremål för Riksdagens pröfnig och afgörande.

Herr Zimdahl har i sin motion uttalat önskvärdheten af att äfven tillbehör till pianoinstrument, såsom mekaniker och strängar, blefve åsatta tull, emedan den fria införseln häraf gifvit anledning till åtskilligt missbruk. Jag vill med anledning häraf hänvisa honom till tulltaxan, som innehåller den bestämmelsen att tillbehör till musikaliska instrument och således äfven mekaniker draga tull, nemligen 5 procent af varans värde. Denna tullafgift var förut bestämd till 10 procent af värdet, men nedsattes för några år sedan på grund af framställning utaf en ledamot i denna Kammare, just i fabrikanternas eget intresse, på det att dessa skulle kunna få in sina tillbehör för billigare pris. På samma sätt förhåller det sig med strängarne. År 1882 blef tullen å metallsträngar borttagen dels för att hjälpa fabrikanterna, dels ock med anledning af svårigheten att vid tullbehandling skilja mellan strängar och ståltråd, hvilka artiklar äro temligen lika hvarandra; importen deraf var ock en obetydlighet och uppgick tullen derå för det föregående året endast till 345 kronor.

Jag skall icke längre upptaga Kammarens tid, utan inskränker mig till att yrka bifall till Utskottets förslag.

Vidare anfördes icke. Utskottets hemställan bifölls.

Punkterna 26—28.

Bifölls.

I anseende till den långt framskridna tiden afbröts nu föredragningen af det föreliggande betänkandet för att i stället fortsättas i ett kommande sammanträde.

§ 4.

Till bordläggning anmälde:

Riksdagens Särskilda Utskotts Utlåtande N:o 1, i anledning af Kongl. Maj:ts till Utskottet remitterade nådiga proposition med för-

slag till lag angående de svenska lapparnes rätt till renbete i Sverige samt till lag angående renmärken.

§ 5.

Justerades protokollsutdrag.

§ 6.

För motions afgifvande hade sig anmält Herr *P. A. Siljeström*, hvilken nu aflemnade en motion, N:o 196, rörande vissa för medlemmar af konungahuset gällande undantagsbestämmelser i rikets grundlagar.

Denna motion bordlades.

§ 7.

En af Herr *G. V. Svensson* gjord och af Herr vice Talmannen nu för Kammaren anmäld anhållan om ledighet från riksdagsgörö-målen under fjorton dagar från och med den 17 dennes blef på begäran bordlagd.

På hemställan af Herr vice Talmannen beslöt Kammaren, att detta ärende skulle å föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras att förekomma näst efter Herr *P. A. Siljeströms* i dagens sammanträde aflemnade motion, N:o 196, samt att dernäst i ordningen skulle uppföras Särskilda Utskottets Utlåtande N:o 1.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 10 e. m.

In fidem

A. E. J. Johansson.

Lördagen den 10 April.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 3 i denna månad.

§ 2.

*Genemsamma
omröstningar.*

Sedan Riksdagens båda Kamrar förehaft och godkänt de i Stats-Utskottets Memorial N:is 28, 29, 32, 39, 41 och 43, Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 12 samt Banko-Utskottets Memorial N:o 9 föreslagna voteringspropositioner rörande åtskilliga frågor, deri Kamrarne fattat stridiga beslut, samt vidare denna dag blifvit bestämd för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar, enligt nedan intagna voteringspropositioner, i följande ordning, nemligen:

1:sta omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 28).

Den, som vill, att det under titel: »Utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena», upptagna anslaget till svenska kyrkan i Paris må anvisas att utgå med 3,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts berörda framställning blifvit på det sätt af Riksdagen bifallen, att till utgifter, som bestridas af svenska statsverket allena (svenska kyrkan i Paris), anvisats ett belopp af 2,950 kronor.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 77 Ja och 126 Nej.

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 87 Ja och 44 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 77 Ja och 126 Nej, sammanräkningen visar 164 Ja och 170 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

2:dra omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 29).

Den, som vill, att Sekreteraren och Ombudsmannen i Riksgäldskontoret Sven Herman Wikblad må från och med innevarande års början, så länge han i berörda befattning kvarstår, erhålla ett personligt lönetillägg af 2,500 kronor årligen, att i sammanhang med den öfriga aflöningen till honom från Riksgäldskontoret utbetalas, dock under vilkor att förhöjningen icke kommer att verka höjning i pensionsbeloppet, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har ifrågavarande personliga lönetillägg icke blifvit af Riksdagen beviljadt.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 51 Ja och 154 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 73 Ja och 60 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 51 Ja och 154 Nej, sammanräkningen visar 124 Ja och 214 Nej;

Gemensamma omröstningar. och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.
(Forts.)

3:dje omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 32).

Den, som vill, att det under anslagstiteln »befrämjande i allmänhet af slöjderna» på ordinarie stat särskildt till befrämjande af husslöjden uppförda belopp 10,000 kronor må med 10,000 kronor till 20,000 kronor förhöjas, dock under vilkor, att motsvarande nedsättning i anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart må af Riksdagen beslutas; samt att, under vilkor att omförmälda förhöjning af 10,000 kronor till det under anslagstiteln befrämjande i allmänhet af slöjderna förekommande särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande varder af Riksdagen bifallen, anslaget till befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart må med samma belopp, 10,000 kronor, nedsättas från 21,500 kronor till 11,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* beslutit, att efter minskning med 10,000 kronor af den del af anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna», som icke redan är till husslöjdens befrämjande anvisad och hvilken del nu utgör 30,500 kronor, det genom denna minskning besparade belopp, 10,000 kronor, skall från och med början af år 1887 öfverföras till det särskilda anslaget till husslöjdens befrämjande, hvilket senare sålunda skall från sitt nuvarande belopp af 10,000 kronor höjas till 20,000 kronor; kommande, vid bifall härtill, ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af slöjderna» att vid oförändradt belopp af 40,500 kronor bibehållas; och *dels* beslutit att från och med 1887 nedsätta det ordinarie anslaget till »befrämjande i allmänhet af handel och sjöfart» från nu uppförda 21,500 till 11,000 kronor.

Sedan voteringseddarnas blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringseddarnas för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnas öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 89 Ja och 118 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 84 Ja och 46 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 89 Ja och 118 Nej, sammanräkningen visar 173 Ja och 164 Nej; *Gemensamma omröstningar.*
(Forts.)

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

4:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 39, punkt. 1:o).

Den, som vill, att, efter det nuvarande innehafvaren af befattningen såsom chef för Landtförvarsdepartementet från samma befattning afgått, till remontering och underhåll af två tjenstehästar för chefen för Landtförvarsdepartementet må användas af de å allmänna ordinarie anslag under fjerde hufvudtiteln uppkommande besparingar 1,530 kronor årligen, intill dess medel för ändamålet kunna varda uppförda på ordinarie stat; dock under vilkor att, samtidigt med det ofvannämnda förändring träder i verket, den chefen för nämnda departement nu tillkommande rättighet att kostnadsfritt begagna åtskilliga lägenheter i kronans egendom N:o 36 Drottninggatan skall upphöra och omförmälda lägenheter i stället för statsverkets räkning uthyras, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit ofvanberörda framställning.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 36 Ja och 163 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 49 Ja och 81 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 36 Ja och 163 Nej, sammanräkningen visar 85 Ja och 244 Nej;

Gemensamma omröstningar. och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

(Forts.)

5:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 39, punkt. 3:o).

Den, som vill, att Riksdagen — med godkännande af de i statsrådsprotokollet den 11 Januari 1886 omförmälda grunder för organisation af en fästningsartilleribataljon å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg jemte hvad som dervid föreslagits beträffande personalens aflöning — må till genomförande af den del af bataljonens organisation, som enligt samma protokoll skulle ega rum under år 1887, anvisa, utöfver de för Svea artilleriregementes 3 fästningskompanier och 1 fästningskompani vid Göta artilleriregemente jemte befäl samt till arfvoden åt kommandant och placemajor å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg nu anslagna medel, jemväl reservartilleriets anslag, i den mån detta är eller blifver tillgängligt, samt såsom nytt anslag 65,525 kronor;

att sistnämnda anslagsbelopp, under benämning »fästningsartilleribataljonen å Vaxholm—Oscar-Fredriksborg», uppföres under Fjerde hufvudtiteln såsom *reservationsanslag* näst efter anslaget till artilleriet;

samt att de besparingar, som under uppsättningstiden kunna å de för fästningsartilleribataljonen sålunda afsedda medel beredas, må, i likhet med hvad förut vid uppsättning af nya trupper varit medgifvet, af Kongl. Maj:t disponeras för bestridande af uppsättningskostnader och öfriga med organisationens genomförande förenade utgifter, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit så väl hvad Kongl. Maj:t som Utskottet i förevarande afseende föreslagit.

Sedan voteringsedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 51 Ja och 154 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första

Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 89 Ja och 44 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 51 Ja och 154 Nej, sammanräkningen visar 140 Ja och 198 Nej;

*Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)*

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

6:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 39, punkt. 4:o).

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts framställning, anslaget till beväringmanskapets vapenöfningar för den nya värnpligtslagens tillämpning och till förbättring af beväringmanskapets aflöning under öfningarna samt vid marscher till och från mötena må från sitt nuvarande belopp, 652,500 kronor, höjas med 270,000 kronor till 922,500 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutit att, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning i öfrigt, anslaget till beväringmanskapets vapenöfningar, för den nya värnpligtslagens tillämpning samt för den förbättring af beväringmanskapets aflöning, som betingas deraf att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarna samt de tvenne första marschdagarne, skall från sitt nuvarande belopp, 652,500 kronor, höjas med 390,000 kronor till 1,042,500 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 64 Ja och 143 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 80 Ja och 49 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 64 Ja och 143 Nej, sammanräkningen visar 144 Ja och 192 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfvensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)

7:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 39, punkt. 5:o).

Den, som vill, att Riksdagen, för tillämpning under år 1887 af den nya värnpligtslagens föreskrifter angående de värnpligtiges inskrifning, redovisning m. m., på extra stat för år 1887 under Fjerde hufvudtiteln beviljar ett anslag å 150,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit så väl Utskottets hemställan som hvad Kongl. Maj:t föreslagit i förevarande hänseende.

Sedan voteringszedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringszedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknning, och utföll omröstningen med 87 Ja och 118 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 82 Ja och 51 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 87 Ja och 118 Nej, sammanräkningen visar 169 Ja och 169 Nej.

I följd af denna omröstningens utgång måste den förseglade sedeln öppnas; och som berörda sedel innehöll ett Ja, var alltså beslut af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

8:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 39, punkt. 6:o).

Den, som vill, att, med bifall till Kongl. Maj:ts i ämnet gjorda framställning, under Fjerde hufvudtiteln, näst efter anslaget till skjutskolor, uppföres under benämningen »artilleriskjutskolor» ett ordinarie *reservationsanslag* å 18,100 kronor, samt att, vid bifall härtill, det nuvarande anslaget »till skjutskolor» må i riksstaten benämnas »skjutskolor för infanteriet och kavalleriet», röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

*Genemsamma
omröstningar.
(Forts.)*

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts ofvanberörda framställning icke blifvit af Riksdagen bifallen.

Sedan voteringsseklarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseklarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seklarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 50 Ja och 155 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 93 Ja och 41 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 50 Ja och 155 Nej, sammanräknigen visar 143 Ja och 196 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

9:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 39, punkt 7:o).

Den, som vill, att Riksdagen för år 1887 å extra stat beviljar 50,000 kronor för vidtagande af åtgärder för befastande af det s. k. Vaberg, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen afslagit berörda anslag.

Sedan voteringsseklarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseklarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seklarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 70 Ja och 135 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 85 Ja och 47 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 70 Ja och 135 Nej, sammanräknigen visar 155 Ja och 182 Nej;

Gemensamma omröstningar. och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.
(Forts.)

10:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 39, punkt. 8:o).

Den, som vill, att i enlighet med Kongl. Maj:ts förslag till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1887 beviljas *dels* för 1887 års behof 105,000 kronor och *dels* såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhoppa 130,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutit att till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande på extra stat för år 1887 bevilja *dels* för 1887 års behof 90,000 kronor och *dels* såsom fyllnad i 1886 års anslag 25,000 kronor, eller tillhoppa 115,000 kronor.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 40 Ja och 157 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 38 Ja och 87 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 40 Ja och 157 Nej, sammanräkningen visar 78 Ja och 244 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

11:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 41, punkt. 2:o).

Den, som vill, att för sjöbeväringens vapenöfningar må under femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett förslagsanslag å 67,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

*Gemensamma
omröstningar.
(Forts.)*

Vinner Nej, har Riksdagen beslutit, att för sjöbeväringens vapenöfningar samt för den förbättring af beväringssmanskapets aflöning, som betingas deraf, att denna bestämmes till 20 öre om dagen under öfningarna och de två första marschdagarne samt till 1 krona 50 öre för hvarje marschdag utöfver de två första, skall under Femte hufvudtiteln å ordinarie stat uppföras ett *förslagsanslag* å 72,400 kronor.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 39 Ja och 159 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 35 Ja och 76 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 39 Ja och 159 Nej, sammanräkningen visar 74 Ja och 235 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

12:te omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 41, punkt. 3:o).

Den, som vill, att till byggande af en 1:a klassens pansarbåt å extra stat beviljas ett belopp af 2,868,000 kronor, deraf för år 1887 838,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Kongl. Maj:ts i detta ämne gjorda framställning icke vunnit Riksdagens bifall.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga,

Gemensamma omröstningar. jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och upp räkning, och utföll omröstningen med 35 Ja och 169 Nej.
(Forts.)

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 84 Ja och 45 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 35 Ja och 169 Nej, sammanräkningen visar 119 Ja och 214 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

13:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 41, punkt. 5:o).

Den, som vill, att för mintillverkningspersonalens aflöning anvisas för år 1887 ett extra anslag å 23,885 kronor 75 öre, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen på det sätt bifallit Kongl. Maj:ts berörda framställning, att till mintillverkningspersonalens aflöning för år 1887 anvisats ett extra anslag af 19,885 kronor 75 öre.

Sedan voteringsmedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsmedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och upp räkning, och utföll omröstningen med 43 Ja och 153 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 90 Ja och 38 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 43 Ja och 153 Nej, sammanräkningen visar 133 Ja och 191 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

14:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 43, punkt. 1:o).

Den, som vill, att Riksdagen, med godkännande af de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringarna i tullverkets stater, bestämmer anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,464,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om förhöjning i aflöningen åt tullförvaltaren i Skellefteå, men med godkännande af öfriga af Kongl. Maj:t föreslagna ändringar i tullverkets aflöningsstat för år 1887 — fastställt denna stat för samma år till 1,694,000 kronor;

dels med godkännande af hvad Kongl. Maj:t beträffande tullverkets öfriga utgiftsstaten för år 1887 föreslagit — endast med den förändring, att omkostnadsstaten för vinnande af jemn slutsumma minskas med 310 kronor i stället för 110 kronor enligt Kongl. Maj:ts framställning — bestämt tullverkets öfriga utgiftsstaten för år 1887 till följande belopp:

öfvergångsaflöningsstaten till	kronor	31,660: —
ålderstilläggsstaten till	»	250,000: —
indragningsstaten till	»	46,745: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och be- tjente till	»	197,000: —
pensionsstaten för afidne tjenstemäns och be- tjentes efterlemnade enkor och barn till	»	31,800: —
omkostnadsstaten till	»	211,795: —

eller tillsammans kronor 769,000: —;

dels ock bestämt anslaget för tullverket för år 1887 till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,463,000 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och upp-
räkning, och utföll omröstningen med 59 Ja och 135 Nej.

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 82 Ja och 42 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 59 Ja och 135 Nej, sammanräkningen visar 141 Ja och 177 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

15:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 43, punkt. 2:o).

Den, som vill, att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet för den 11 Januari 1886 tillstyrkta ändringar i staten för skogspersonalen och i sammanhang dermed af de för åtnjutande af löneförmånerna vid de nya öfverjägmästarebefattningarna föreslagna vilkor, höjer det bestämde anslaget för skogsstaten med 9,020 kronor till 413,420 kronor;

ökar anslaget för statens skogsskolor med 850 kronor till 24,500 kronor;

samt ökar anslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet med 130 kronor till 214,180 kronor;

så att anslaget till skogsväsendet erhåller denna uppställning:

bestämt anslag:

för skogsstaten	kronor	413,420: —	
» statens skogsskolor ...	»	24,500: —	kronor 437,920: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	kronor	21,300: —	
» enskilda skogsundervisningen	»	8,600: —	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	»	214,180: —	» 244,080: —
			summa kronor 682,000: —,

hvarigenom det nu utgående anslaget till skogsväsendet ökas med 10,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen *dels* — med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om reglering af de nuvarande skogsinspektörsbefattningarna samt om höjning för genomförande af denna reglering af anslaget till skogsstaten med derför begärda 7,350 kronor — bifallit hvad Kongl. Maj:t i öfrigt beträffande det *bestämda anslaget* till skogsväsendet äskat och föreslagit samt således från och med 1887 höjt anslaget till skogsstaten med 1,670 kronor och anslaget till statens skogsskolor med 850 kronor, hvarigenom slutsumman af det bestämde anslaget till skogsväsendet höjts från 428,050 kronor till 430,570 kronor;

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

dels beträffande *reservationsanslaget* till skogsväsendet, för jemnande af anslagets till »skogsväsendet» slutsumma, höjt anslaget till »kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet» med 80 kronor eller från 214,050 kronor till 214,130 kronor, men i öfrigt till oförändrade belopp upptagit de till reservationsanslaget hörande anslagen till skogsväsendet;

dels ock beslutat, att anslaget till skogsväsendet skall för år 1887 erhålla följande uppställning:

bestämt anslag:

för skogsstaten	kronor	406,070: —	
» statens skogsskolor	»	24,500: —	430,570: —

reservationsanslag:

till skogsinstitutet	kronor	21,300: —	
» enskilda skogsundervisningen...	»	8,600: —	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet.....	»	214,130: —	244,030: —
	tillsammans kronor	674,600: —	

Sedan voteringsseglarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och upp- räkning, och utföll omröstningen med 34 Ja och 163 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 79 Ja och 51 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 34 Ja och 163 Nej, sammanräkningen visar 113 Ja och 214 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

Gemensamma
omröstningar.

(Forts.)

16:de omröstningen:

(enligt Stats-Utskottets Memorial N:o 43, punkt. 3:o).

Den, som vill, att Riksdagen för år 1887 beviljar ett extra anslag af 25,000 kronor att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas de landsting eller hushållningssällskap, som derom göra ansökan och som beslutat att för skogsodlingens och skogshushållningens befrämjande till enskilde skogsodlare kostnadsfritt eller till billigt pris tillhandahålla skogsfrö eller plantor; dock med vilkor att sådant landsting eller hushållningssällskap förbundet sig att till sagda ändamål bidra med minst lika stort belopp som det sökta statsanslaget, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen beslutat, att Herr Carlssons i ofvanberörda ämne väckta motion icke skall till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Sedan voteringsmedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsmedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 88 Ja och 101 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 66 Ja och 58 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 88 Ja och 101 Nej, sammanräkningen visar 154 Ja och 159 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Nej-propositionens innehåll.

17:de omröstningen:

(enligt Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 12).

Den, som, i likhet med Andra Kammaren, vill, att 10 § mom. 4 f) i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst den 14 September 1883 skall erhålla följande förändrade lydelse:

»för följande med embete och tjänst förenade utgifter, nemligen: den afgift tjänsteman, såsom sådan, åligger utgöra till pensions-, enke- och pupill- eller annan understöds-kassa, aflöning eller annan ersättning till vikarie eller tjänstebitråde, presternas i jordeboken upptagna utlagor, i den mån de icke äro eftergifna, ränta och amorteringsbidrag till öfverbyggnadsamorteringsfonden för prestgårdarne i Skåne samt kostnader för sådana särskildt anbefalda tjänsteresor, för hvilka ersättning icke är särskildt anvisad», röstar

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Första Kammararen, afslagit Utskottets ifrågavarande hemställan.

Sedan voterings-sedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammararen ingått, att voterings-sedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräkning, och utföll omröstningen med 124 Ja och 67 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammararen samtidigt anställd, hade utfallit med 43 Ja och 74 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammararens röster eller 124 Ja och 67 Nej, sammanräkningen visar 167 Ja och 141 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

18:de omröstningen:

(enligt Banko-Utskottets Memorial N:o 9).

Den, som, i enlighet med Banko-Utskottets af Andra Kammararen bifallna förslag, vill, att Riksbankens vinst för nästlidna år, uppgående till 2,773,009 kronor 69 öre, skall i sin helhet för Riksbankens räkning bibehållas, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

*Gemensamma
omröstningar.*
(Forts.)

Vinner Nej, har Riksdagen i likhet med Första Kamnaren beslutat, att af Riksbankens under år 1885 upplupna vinst 1,300,000 kronor skola öfverlemnas till statsverket att utgå med en fjerdedel under loppet af hvarje af månaderna Januari, April, Juli och Oktober 1887, samt återstoden, 1,473,009 kronor 69 öre, i Riksbanken bibehållas.

Sedan voteringssedlarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringssedlarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknig, och utföll omröstningen med 151 Ja och 49 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 41 Ja och 72 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 151 Ja och 49 Nej, sammanräkningen visar 192 Ja och 121 Nej;

och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med Ja-propositionens innehåll.

§ 3.

Föredrogs och hänvisades till Konstitutions-Utskottet Herr *P. A. Siljeströms* i gårdagens sammanträde bordlagda motion, N:o 196.

§ 4.

Härefter förekom Herr *G. W. Svenssons* på Kammarens bord hvilande ansökning om ledighet från riksdagsgöromålen under fjorton dagar från och med den 17 i denna månad.

Herr *G. W. Svensson* anförde: Då min begäran om ledighet från riksdagsgöromålen blifvit bordlagd, torde det vara min pligt att anföra ett par af de skäl, som föranledt mig att framställa denna begäran.

En anledning är, att den församling, jag tillhör, har fått ett statsanslag till en vägomläggning, hvilket arbete så fort möjligt skall börja. Beslut om sättet att utföra detta arbete skall fattas nu i dagarne. Vid den stämma, som för detta ändamål skall hållas, torde min närvaro vara behöflig.

Vidare är jag ordförande i en komité, som blifvit tillsatt för att vidtaga åtgärder för verkställande af undersökning af en tillämnad jernvägslinie mellan Alfvestad och Vernamo. Denna komité har också sammanträde under den tid, jag begärt ledighet, och äfven vid detta tillfälle är jag anmodad att vara närvarande. På

dessa skäl hoppas jag, att Kammararen måtte bifalla min begäran. Jag har icke velat resa utan att erhålla Kammarens tillstånd dertill. *Gemensamma omröstningar.*
 (Forts.)

Vidare yttrades ej. Kammararen biföll den ifrågavarande ansökningsen.

§ 5.

Föredrogs och bordlades för andra gången Särskilda Utskottets Utlåtande N:o 1.

I sammanhang härmed anförde:

Herr Hæggström: Jag skall be om proposition på, att detta nu föredragna ärende måtte uppföras först på föredragningslistan bland de tvenne gånger bordlagda ärendena för nästkommande Lördag. Ärendet är verkligen så vidtomfattande, att jag tror det väl kan behövas en vecka för att läsa på detsamma.

Med bifall till den af Herr Hæggström sålunda gjorda framställning, beslöt Kammararen, att ifrågavarande utlåtande skulle förekomma till behandling i Kammarens sammanträde nästa Lördag den 17 dennes och då å föredragningslistan uppföras främst bland de ärenden, som blifvit tvenne gånger bordlagda.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes Stats-Utskottets Memorial

N:o 44, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under Nionde hufvudtiteln; och

N:o 45, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut rörande anslag till en stambana genom öfre Norrland.

Lag-Utskottets Memorial N:o 54, i anledning af återremiss från Andra Kammararen af Utskottets Utlåtande N:o 46 öfver väckt motion om ändring i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871; samt

Andra Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 8, (i samlingen N:o 24), i anledning af väckt motion angående skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till förändrade bestämmelser angående inspektion af folkskolorna.

Dessa ärenden skulle uppföras främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 7.

Herr Talmannen tillkännagaf, att enligt mellan Herrar Talmän

Gemensamma omröstningar. träffad öfverenskommelse gemensamma omröstningar komme att ega rum nästa Onsdag den 14 i denna månad öfver de voteringspropositioner, hvilka dessförinnan kunde komma att af Riksdagens båda Kamrar godkännas.
(Forts.)

§ 8.

Justerades ett protokollsutdrag.

§ 9.

Herr Talmannen anmälde följande ansökningar om ledighet från riksdagsgöromålen, nemligen af

Herr *A. E. Petersson* i Hamra under 10 dagar från och med den 15 dennes och Herr *J. Anderson* i Tenhult under 12 dagar från och med den 16 dennes.

Dessa ansökningar begärdes på bordet och bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 5 e. m.

In fidem
A. E. J. Johansson.